

TISZA

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hét 6. és
Ünnep után! napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 247. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1913. október 26

A Margitsziget ügye.

Tegnap, habár pár órára is, megnyiták a magyar országgyűlés képviselőházának kapui, a folyosók megélnékültek s a t. Ház megtartotta ülését, a melyről hetek óta beszéltek, irtak annyit, hogy elég lett volna egy egész ciklusra.

A képviselőház összehívásának eszméjét az ellenzék vetette fel, a margitszigeti játékbank botránnyával kapcsolatosan, mivel ezt a kérdést tartotta a kormány Achilles sarkának.

A munkapárt azonban megelőzte az összehívás kérdésében hetekig tétovázó ellenzékét s összehívatta a képviselőházat.

Ilyen előzmények után tartotta meg a t. Ház tegnapi ülését, amelyen az ellenzék nem jelent meg, jóllehet a dolgon mit sem változtatott az, hogy kik kérték az ülés összehívását. A tulajdonképeni lényeg: hogy mód és alkalom nyíljon a margitszigeti botránnyal a Ház előtt való tárgyalására, éppen úgy megvolt, mintha ellenzéki részről proponálták volna az ülés megtartását.

Az ellenzéknek ezt a magatartását alig lehet helyeselni, éppen úgy, mint az előbbi távolmaradását a képviselőház tárgyalásairól, mert nem csak a kormánynak és pártjának, hanem az ellenzéknek is vannak kötelességei az országgal szemben s ez a kötelesség első sorban az, hogy az ellenőrizze a többség működését, még pedig alkotmányos eszközökkel.

Az ülést különben felhasználta a kormány néhány törvényjavaslat benyújtására.

Balogh Jenő igazságügyminiszter betérjesztette a sajtótörvény revíziójáról szóló javaslatát, amelyről előzőleg már annyit irtak a lapok.

Teljesen osztjuk azt a felfogást, hogy az alkotmány egyik legnagyobb biztosítéka a sajtószabadság, de csak úgy, ha az nem fajul szabadossággá, amint az utolsó időben napról-napra látjuk. Az államkormányzatnak kötelessége öröködni a fellet, hogy a sajtó szabadon teljesítse kötelességét, de ne romboljon a közérköles, a tisztesség és a magánbeszélgetésben.

Hisszük, hogy a sajtótörvény revíziójánál csak addig mennek el, míg azt az eddigi tapasztalatok valójában követelik.

A képviselőház tegnapi ülésén felmerült a margitszigeti játékbank botránnyal is és minden pártpolitikai állásfoglalás nélkül el kell ismerni, hogy Tisza teljesen tisztázta magát a vádakkal szemben, amelyek szerint neki is lenne elítélendő szerepe az ügyben.

Kereken kijelentette, hogy amint tudomására jutott a játékbank, az első perctől ellene volt a koncesszió megadásának, mert nem engedheti meg, hogy Budapesten játékbankot alapítsanak.

Ez a kijelentés örvendetes nemcsak a mostani ügyben, de a jövőre nézve is.

Rendkívül jó hatást tett, hogy Tisza István nyíltan rámutatott arra az ellentétre, amely a margitszigeti játékbank ügyében közte és a volt kormány közt fennforog. Tisza nem késett határozottan kijelenteni, hogy még ha az előző kormány kiadta volna is az engedélyt, ő azt azon-

nal visszavonta volna. Amilyen kínos megdöbbenést keltett az a leleplezett terv, hogy Lukács játékbank-alapításra engedélyt adni kész volt, annyira megnyugtató Tisza István kijelentése.

Nem ártott annak idején ezt az ügyet a titkos akták homályából kikapcsolni. Most legalább láthatja mindenki, mekkora felháborodást keltett egy ilyen bünbarlang létesítésének gondolata is. Remélhetőleg a miniszterelnök erélyes állásfoglalása után többé szó sem lehet arról, hogy Árpádházi Margit gyönyörű szigetének nemzetközi büntanyává aljasítsák le.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 25.

Beöthy Pál elnök csak háromnegyed 11 óra felé nyitotta meg az ülést és egy csomó bejelentéssel kezdte. A munkapárt szép számmal jelent meg, az ellenzékéből Szabó István (nagyatádi), Györfi Gyula és Hartner Géza van jelen.

Elnök bejelenti, hogy négy képviselő a Ház összehívását kérte, de a kérvény tárgytalan, mert az elnökség ugyanis összehívta a Házat s különben is alaki hibában szenved a kérvény. Indítványozza, hogy tegyék iratárba. (Helyeslés.)

Ezután **Kenedi** Géza, **Niamesny** Mihály és **Bethlen** Pál gr. tettek jelentést az igazságügyi bizottságban letárgyalt javaslatokról, **Hegedüs** Kálmán pedig az állandó igazoló-bizottság nevében tett jelentést több képviselőről, akiket véglegesen igazoltak.

Harkányi János br. keresk. miniszter terjesztett be a Londonban a radio-telegraphal kötött nemzetközi egyezményről, **Jankovich** Béla kultuszminiszter pedig a nem állami tanítók fegyelmiéről.

Sándor János belügyminiszter betérjeszti a községi és körjegyzők és segédjegyzők illetményeinek szabályozásáról s a vármegyei restauráció elhalasztásáról szóló ja-

SZEPESSEGI és RUMBURGI VÁSZNAK
Asztalneműek, Schroll-féle schiffonok
URI, NŐI és GYERMEK FEHÉRNEMŰEK
Teljes menyasszonyi kelengyék
SZÖNYEG, FÜGGÖNY, LINOLEUM

**PAPLAN és MATRÁCOK LEGOLCSÓBBAN
BESZEREZHETŐK**

CZILLÉR IMRE

NAGYÁRUHÁZABAN SZENT LÁSZLO-TÉR 2. SZAM.

vaslatot. (Taps és éljenzés.) Még három lokális javaslatot is beadott a miniszter.

Most viharos taps következik:
Balogh Jenő igazságügyminiszter be-
terjeszti a sajtótörvény revíziójáról szóló
javaslatot.

A margitszigeti bank.

Kostyál Miklós hivatkozik a napila-
pok szenzációs híradásaira, a melyekkel
nyilvánvaló botrányra törekedtek. Ugy-
tűntették fel a dolgot, mintha becsület, tisz-
teesség szabad préda volna az országban, en-
nek a kormánynak. Ferdítések és torzítások
egész tömege volt a lapokban, ez iránt sen-
kinek sincs kételye. De mégis e hírek nyo-
mán a nyugtalanság érzete támadt a köz-
életben s óhajtható, hogy a tényállás tisz-
tázva legyen. Kéri a miniszterelnököt, hogy
tájékoztassa a közvéleményt.

Tisza beszéde.

Tisza István gr. miniszterelnök: Kö-
szöni az alkalmat, hogy nyilatkozhatik e
kérdésben s örül, hogy napirend előtt tette
szóvá a kérdést, amikor nincs helye házha-
tározatnak, mert a látszatát is kerülni akarja
annak, mintha a kormánynak szavazattal
fölmentvényre volna szüksége.

Előrebocsátja, hogy a munkapárt ala-
pításában résztvett, de a választásokra, azok
vezetésébe nem folyt be, más dolgába nem
avatkozott s ha annak ügyeiről tudomást
szerzett, csak véletlenül történt. Így értesült
pár héttel a volt kormány lemondása előtt a
margitszigeti bankról s azonnal kérte Lu-
kácsot levélben, hogy ne adja meg a kon-
cessziót. Eközben a Déry-ügyből kifolyólag
megbuhott a Lukács-kormány. Junius 10-én
ment az új kormány Bécsbe s akkor adta
Lukács Jeszenszkynek a megbízást, hogy
közölje a bank kérvényezőivel, hogy a lát-
tamozott alapszabályokat átadta az új bel-
ügyminiszternek, aki majd kézbesíti nekik.
Jeszenszky ezt kötelességszerűen megtette s
Jeszenszkyt vád nem érheti. Junius 12-én
mutatkozott be az új kormány s akkor adta
át Lukács Sándor Jánosnak a láttamozott
alapszabályokat, de a belügyminiszter nyom-
ban tudatta az illetőkkel, hogy nem enge-

délyezi a játékbankot. Ő — Tisza — csak
13-án tudta meg, hogy az illető urak másfél
milliót adtak pártecélokra s ezt most vissza-
követelik. Hajlandó is volt visszaadni, de
semmiféle egyéb követelést nem teljesít,
neki semmi köze azoknak az uraknak a dol-
gához. Hogy a mai napig se vették fel az
összeget, az az ő dolguk, de minden köve-
telést ridegen visszautasít. (Élénk helyeslés.)

Miről van itt szó? Nem állami ügyről,
hanem az államra ruházott rendőri felügye-
letről s ebben az a faktor dönt, aki felelős.
Amíg az engedély ki nincs adva, addig nincs
engedélyezve. Lukács László megakart adni
az engedélyt s ennek fejében pártpolitikai
célokra másfél milliót fogadott el, közérdek-
ből, önzetlenül és minden jóérzése fellázad
a törekvés ellen, hogy egyénisége tisztasá-
gát akarják ezzel befeketíteni. Ebben a
tekintetben tehát nincs semmi árny, mely
Lukács köztiszteletben álló személyét ér-
hetné. De felfogás dolgában eltér az új kor-
mány véleménye, mert nem tarthatja meg-
engedhetőnek, hogy Budapest közepén ilyen
játékbankot alapítsanak, de meg a munka-
párt s tartotta előnyösnek, hogy céljai
elérésére ilyen urakkal nem áll összekötte-
tésben. Ezért nem gáncos, hanem elismerés
illeti őket.

Nem hagyhatja azonban szónéklül az
ellenzék piszkos haremodorát. Mindennap
felrobbantanak egy-egy műbombát s nem
tekintik, hogy a nemzetet is lebecsmérik.
Hiszen a Déry-pörből látszott, hogy Lukács
Lászlóról akkor is tudták azt, amit később
szemére lobbantottak s mégis tárgyaltak
vele s együtt dolgoztak, amíg számítottak
rá, hogy vele hatalomra jutnak. A becsület-
rabló rosszabb, mint a többi tolvaj.

Az ellenzék egy év óta távol van, ke-
sereg, de nem jön ide, mert itt palotaőrök
vannak. Most egy kis botrányra van kilátás
s felejtenek házszabályt, palotaőröket, rohan-
nak be, de — hirtelen megáll, mert ez a
gonosz kormány a Ház összehívása folytán
megkötötte a kezét. Az ellenzéknek kötele-
sége volna résztvenni az üléseken és ellen-
őrzést gyakorolni s nem nyomorúságos in-
cidensekre terelni a figyelmet. Mi nem ment-

hetjük meg az országot az ilyen ellenzék-től.
(Taps.)

Elnök indítványozza, hogy a legköze-
lebbi formális ülés okt. 30-án legyen, az
érdemleges ülés pedig november 4-ikén
legyen.

Egy ellenzéki felszólalás.

Nagyatádi **Szabó** István gazdapárti
kifogásolja, hogy az ellenzékot megelőzték a
ház összehívásában és a margitszigeti játék-
bankot a nép elzüllesztésére ugymond, a
munkapárt akarta bevezetni, hogy a párt-
kasszának pénze legyen.

Elnök felvilágosítást ad Szabónak a
Ház összehívására nézve.

Tisza István miniszterelnök azt feleli
Tzabónak, hogy pártkassza mindig volt, de
ő az államot megillető pénzt sohase fog
ilyen célokra felhasználni.

Az ülés 12 órakor véget ért.

Az új sajtótörvény.

Balogh Jenő igazságügyminiszter, a
képviselőház ülésén beterjesztette az új
sajtótörvényjavaslatot, mely a megokolás
szerint intézményesen kívánja biztosítani a
komoly és tisztességes sajtószabadságot,
másfelől azonban védelmet kíván nyújtani a
sajtó terén elharapódzott visszaélésekkel
szemben. A javaslat fontosabb rendelkezései
ezek:

A javaslat megtartja az 1848-iki sajtó-
törvény első szakaszát, mely kimondja, hogy
sajtó útján mindenki szabadon terjesztheti
gondolatait.

Lényeges újítást ad a 17. szakasz, a
mely a lap felelős szerkesztői és kiadó-
hivatali igazgatójának állását magyar ho-
nossághoz, nagykorúsághoz, állandóan az
ország területén való lakáshoz és bizonyos
foku büntetlenséghez köti. Az időszaki la-
pok óvadékát a javaslat föntartja, a buda-
pesti lapokét arányosan fölemeli 50,000 ko-
ronára. (18. szakasz).

A legfontosabb újítások egyike a helyre-

Vasárnapi levelek.

*

Mindama karrierek között, amelyek Vá-
radról robogtak a fővárosba, a legizgal-
masabb Kenéz-Kurländer Ede emelkedése.
Írói körökben rendkívül szimpatikus ez az
ur, tipikus váradai hajtás, félig bohém,
félig ügyvéd, viharverő közgyűléseken, szín-
ügyi és pénzügyi bizottsági üléseken (jaj,
hányszor hálálkodtunk érte) félig tal-
mud magyarázó, félig bankigazgató, meg-
csinálja Váradon a legragyogóbb termet
hangversenyek számára, de nem kell senki-
nek (mozi lett) mert méregdrága. Az egy-
kori talmudista közéleti tényező lett, sovány,
hosszu karjaival szenvedélyeket kavár föl a
kisdud városi parlamentben. Még nem me-
hetett messzi a szülei háztól, mikor utána
kiáltott apja, a fűszeres üzlet ajtajából:

— Ne menj el fiam, Ede fiam! Gyere
vissza a diplomás urak közül ide a boltba,
hidd el: aranybánya ez!

— Ezer métermázsza szappanom többet ér,
mintha egy évig folyton beszélsz a mai
drámairódomalom szennyes termékeiről a szín-
ügyi bizottságban.

Kenéz-Kurländernek finomabb dolgok
kellettek, mint a szappan, gyufa, petróleum,
gálíckő et cetera. A kis városi ügyeknek
panamaszaguk volt, ami szintén rossz illat,
a bankban csinált egy-két rossz üzletet,
napról-napra felejtett passusokat a talmud-
ból, nem egyszer szemébe mondták, hogy
rossz ügyvéd, vagyona pedig nőttön-nőtt,
foglalkozása mind kedvesebb lett, próbált
kabarét teremteni: nem tetszett neki sem, a
közönségnek sem. Így lassankint kibuktatta
maga magát a közéleti szerepekből, amit
egy kisváros, egy vidéki központ adhat.

— Megyek a fővárosba, mondta váro-
sunk nagy fia és lapot alapítok. Lapot,
amely tükre lesz Pestnek, igen: megcsinálom
a Pesti Tükröt, magamhoz vonzom aranyaim-
mal a legjobb írókat, friss ötletet hozok a
lapírásba, beleölkök ha kell egy milliót is, de
megmutatom, hogy tudok én is aranybányát

csinálni — szappan, gyufa és petróleum
nélkül.

Idő multán Kenéz-Kurländer dicekszik
egyik vidéki szerkesztőnek.

— Nézd kérlek, milyen nagyszerű üzle-
tet csináltam itt. Ez a társaság ezer koronás
pauszálét fizet nekem ezért s ezért a szolgál-
latért.

— Hát ez is üzlet? ... Hiszen ugyanaz
a társaság ugyanazért a szolgáltatást nekem,
a vidéki krajeáros lapnak tizezer koronát
fizet.

Dühében azt hitte Kenéz, hogy be-
csapták, rászédtek.

— Dehogyan is! ... Rossz üzletember
vagy fiam!

Egy szép őszi napon azt is felfedezte
Kurländer, hogy ő jobban ír, jobban szer-
keszt, mint Biró Lajos, Bethlen Oszkár,
Róna Lajos és a többiek. Anyagi diferen-
ciákat támasztott a redakcióban s egy jól
rendezett forradalom őt mint főszerkesztőt
vetette a lap élére. Ezekben a diadalmas
napokban megjelent a váradai kávéházakban,

Patkányok, házi és mezei egerek

kiirtására legjobb és legbiztosabb szerek a

MURIS készítmények,

mely más háziállatokra teljesen ártalmatlanok.

Kapható a főraktárban:

FARKAS ISTVÁN

Apolló drogériájában

Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13-02.

igazítás joga. Ez a jog abban áll, hogy a hatóság vagy az, akit valamelyik időszaki lap megtámadott személyi vagy vagyoni érdekében követelheti az illető lapban megjelent közleményre vonatkozó helyreigazítást.

A javaslat kimondja, hogy a helyreigazító nyilatkozat csak ténybeli kijelentéseket vagy tényállításokra vonatkozó egyszerű cáfolatot tartalmazhat. Nem kell közölni a nyilatkozatot, ha valótlansága kétségbevonhatatlanul bizonyítható.

A javaslat büntető rendelkezései szakítanak az eddigi rendszerrel s az úlszerkesztők, zughirlapírók zsarolászerű cselekményeinek, a szándékos és kárt okozó valótlanságok terjesztésének és erkölestelen hirdetéseknek megtorlásáról gondoskodik.

A sértett a sajtóközleménnyel neki okozott kárért — ha az méltányos, megfelelő pénzbeli elégtételt követelhet.

A közigazgatás reformja. A belügyminiszter a képviselőház ülésén törvényjavaslatot nyújtott be a vármegyei választott tisztviselők megbízatásának meghosszabbításáról. A javaslat szerint a vármegye választott tisztviselőinek 1913 év végével lejáró hivatali megbízatása — a vármegyei közigazgatásnak közeli újjászervezésére való tekintettel — a törvényhozás újabb intézkedéséig, de legfeljebb az 1914. év végéig meghosszabbíthatik. Az e törvény életbeléptekor üresedésben lévő és az utóbb megüresedő vármegyei tisztviselői állásokat az érvényben lévő törvénynek megfelelően kell betölteni. Az ekként időközben megválasztott tisztviselők megbízatása addig tart, mint a többi választott tisztviselő kinevezésének hatálya is.

a korszón, színházban, moziban, de nem azért, hogy gratuláljanak neki . . .

Most aztán halljuk, hogy a Pesti Tükör összetört, bruhus van, bűnügyi eljárás folyik az igazgatóság ellen, dr Kenéz-Kurländer Edének uszik egy milliója s hogy Váradnak veszi utolsó utját, melyet még a lap I. oszt. szabadjegyével tesz meg.

Vajjon meddig fog még kísérletezni Kenéz-Kurländer, míg megtalálja helyét. Az irodalmi berkekből kedvetlenül menekül, kijózanodott; a pénzt nem sajnálja, mert csak passziózott.

Mondhatom, uri passzió lovak, eukorrépa vagy teheráni tea helyett magyar írőkkel üzleti játékot kezdeni. Talán titkos álma is volt Kurländernek egy gárda élén állni, fényes kulturát szórni a rothadó Pest fölé.

Azonban e naivitáson túl csendesen felébredt az üzleti ember, különösen mikor észrevette, hogy vidéki Palinak nézik, csak a pénze kell s mihelyt nem ad, szitkok és öklök emelkednek ellene.

(p. j.)

A kisiparosok ellen.

A miniszter leirata. — A szavazati joggal bíró tisztviselők nem felelősek.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ez év február havában Szabó Károly és ifj. Mónus Sándor bizottsági tagok indítványára kimondta, hogy a jelenlegi pénz- és gazdasági viszonyok folytán munka nélkül levő iparosok és munkások rövid időn belül munkához jussanak, felhatalmazza a városi tanácsot, hogy 2000000 korona keretében a legrövidebb időn belül zártkörű pályázat útján vállalatba adva, vagy házi kezelésben, esztornázási és burkolási munkákat végeztessen el, egyben pedig felírja a m. kir. belügyminiszterhez, hogy az ez évben elvégezhető állami középítkezések és közmunkák sürgős megkezdése iránt intézkedjék; továbbá, hogy a már elhatározott több rendbeli építkezéseknél — amelyek több különálló épületekre terjednek ki — u. m. a honvédtüzérlaktánia, a munkáslakások, a vágóhid, ne csak egy fővállalkozó pályázhasson, hanem adassék mód arra nézve, hogy külön épületenként és munkanemenként is pályázhassanak egyes kisiparosok a munkálatok elnyerése végett, ennél fogva utasítja a városi tanácsot, hogy a vonatkozó pályázatok kiírásánál ezen határozat figyelembe vételével járjon el.

A felterjesztésre tegnap érkezett le a miniszter válasza, amelyben a közgyűlés ezen határozatát nem hagyja jóvá.

A miniszter leirata a következő:

Törvényhatósági bizottságának 1913. február 13-án hozott határozatát a tervezett építkezések munkálatainak külön épületenként és munkanemenként való vállalatba adására vonatkozó és a 43824—913. számú itteni rendelettel függőben tartott részében a kereskedelemügyi miniszter ur véleményének meghallgatása után felülvizsgálva, a következőképpen határoztam.

A város közönségének határozatát idézett részében jóváhagyhatónak nem találtam.

Semmi okot sem látok ugyanis fenforogni arra nézve, hogy a munkanélküli iparosok és munkások érdekében fogantatandó sürgős építkezéseknél a közszállítási szabályzat rendelkezései bármely tekintetben is figyelmen kívül hagyassanak, mert utóbbiak semmiképpen sem hátráltatják akár a versenytárgyalási műveletet, akár a munkákat.

Emellett a határozatban foglalt módozat az építkezések keresztülvitelét és műszaki vezetését is hátrányosan befolyásolhatná s alig leküzdhető nehézségeket támaszthatna. Megjegyzem, hogy az elérni kívánt cél érdekében kívánatos volna, hogy a város közönsége a közszállítási szabályrendelet 16. §-ának 2. pontja értelmében biztosítsa azt, hogy minden egyes munkálatra külön-külön lehessen ajánlatot tenni. Ezáltal ugyanis a kisebb iparosok is részesedhetnek a szállításokban.

A városi főmérnök felelősségét figyelembe nem vehettem, mert a városi főmérnököt fölöttes hatóságának a törvényhatósági bizottságnak határozatával szemben a felelősségét semmiféle jogszabály fel nem ruházta.

Budapest, 1913. okt. 20.

A miniszter megbízásából:

Samassa,

miniszteri tanácsos.

A miniszter ezen leiratából még más is látunk: a miniszter visszautasítja Kószeghy József városi főmérnök felelősségét, mint jogtalant, mert arra nézve nem intézkedik semmi jogszabály, hogy a főmérnök a felettes törvényhatóság határozatai ellen felelősséggel éljen. Ez pedig eddig nem ismert és nem is vallott elvi kijelentés, mert e szerint a szavazattal bíró tisztviselőknek felelősségi joguk nincsen.

Bunyitay Vince óvodát épített Bélfenyéren.

A nagyváradai lat. szert. káptalan kiváló tagja, Bunyitay Vince pápai prelátus újabb tanujelét adta nemes áldozatkészségének. A biharmegyei és nagyváradai kultúra eddig is sokat köszönhet a prelátusnak, akire nemcsak mint neves historikusra lehet büszke Várad, hanem meghajolhat közgazdasági és kulturális áldozatkészsége előtt is. Mert bátran el lehet mondani, hogy Szent László vagyónát nem lehet nemesebb, magasztosabb és szebb célokért áldozni, mint azt ő teszi.

Hogy hirtelenében más ne is említsünk: ott van az irázi gyönyörű templom. A nádtenger helyén virágzó falu támadt s majdnem százezer koronával ő építtette az Isten házát. Három század óta nem halottak harangszót, azok a puszták s most a templom körül megvetette lábát a magyar nép az ingadozó talajon, örömmel dolgozik, fárad, mert vasárnap felüdül lelke az Ur házában.

Itt nő, fejlődik és szépül a szemünk előtt a Bunyitai-liget. S bizonyára csodálkozva fogadja az olvasó, hogy Bélfenyéren óvodát épített, hiszen ott mintegy évtizede áll az ő kisedővodája, melynek homlokzatán ez a híres két szó aranylik:

— Istenemnek, fajomnak.

A dolog úgy áll, hogy ez a hatalmas épület, melyben eddig három apáca lakott és nevelte a gyermekeket, nagynak bizonyult kisedővoda részére. Azért felmerült az a terv, hogy külön kellene építtetni kisedővodát s az eredeti Bunyitay-féle épület leányiskola céljára szolgálna.

Ezt a prozódót magáévé tette Bunyitay Vince prelátus s magára vállalta, hogy felépítteti az új kisedővodát. A régi óvoda terméből leányiskola lesz s öt apáca számára készítenek lakást.

Ezt a tervet annál könnyebb volt keresztülvinni, mert a főépület mellett feküdt egy üres telek, melyet Bunyitay kanonok már régebben megvásárolt. Még pedig drága pénzen, mert régebbi gazdája igen makacsul ragaszkodott a területhez.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kőtszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle szülészeti és betegápolási cikkek.

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

— Ha bankóval beterítik, akkor sem adom, — mondotta, de halála után az örökösök eladták. Így egymás mellé kerül a két épület.

Az új kisdudóvoda terveit Ghéczy Géza káptalani főmérnök készítette s azok a legnagyobb mértékben megnyerték nemcsak az építető prelátus, hanem a kegyelmes megyéspüspök, gróf Széchenyi Miklós magas tetszését is. Az építkezést már megkezdték, november 15-ére tető alatt lesz s jövő tavasszal be is fejezik.

A Sebeskörözs visszabályozó akciója

Kétmillió munkát tervez a társulat.

Az elmúlt évben a nagymérvű áradások annyira tönkretették az egyes árvédelmi társulatok műveit, hogy a jövő évben milliókat kell költeni, hogy kifogástalanul elyre hozzák a gátakat. A legelső közgyűlést a Sebeskörözs ármentesítő társulat fogja megtartani és pedig november 8-án. A közgyűlés iránt oly nagy érdeklődés nyilvánul meg, hogy eddig ily nagy érdeklődést nem tapasztaltak soha.

Tabéry Ármán igazgatófőmérnök már teljesen elkészült a közgyűlés tárgysorozatával és tegnap betértesztette azt az alispáni hivatalhoz. A tárgysorozat főtételét természetesen a költségvetés foglalja el. A hatalmas számadás kétmilliónál magasabb összeget irányoz elő a társulat jövő évi munkájára. A múlt évben 800000 koronás költségvetéssel dolgozott a társulat és már az is nagy vitákra adott alapot. Előre látható, hogy az idei közgyűlés a múlt évinél sokkal élénkebb és viharosabb lesz.

Az igazgatófőmérnök minden felvett tételt részletesen megindokol, úgy hogy a társulat csak akkor fog hathatósan védekezni az árviz ellen, ha a költségvetést elfogadja.

A társulat különböző hidakra 250,000 koronát, vízkárárvédelmi célokra 56,000 koronára, vízkármentesítő célokra 24,000, szénraktárakra 6000, árvédelmi őrházakra 20,000, belvízrendezési célokra 263,000 koronát irányzott elő. Gátépítési tételekkel együtt 1.854,000 koronát tesz ki az az összeg, amit föltétlenül be kell építeni.

Hogy pedig ezeket a nagyszabású munkákat megvalósíthassa, a társulat kétmillió korona kölcsönt fog felvenni.

A munkákat, ha a költségvetést elfogadja a közgyűlés, még az idén megkezdik. Ha azonban az idő kedvezőtlenül fordul, úgy csak a tavasz közepén kezdik meg a munkákat. Előreláthatólag két évet vesz igénybe a nagyszabású munka befejezése. Annyit már most meglehetősen állapítani, hogyha az új gátakat felépítik és a tervezett óvintézkedéseket foganatosítják, akkor az idei pusztítás nem fog megismétlődni.

A novemberi közgyűlésen kerül tárgyalás alá a pénztárnoki állás rendszeresi-

tésének kérdése is. A társulat a pénztárnoki állást úgy akarja rendszeresíteni, hogy a pénztárnok minden idejét a társulatnak szentelhesse. Ertesülésünk szerint a jövőben a pénztárnok a helyezinen fogja teljesíteni, személyesen a munkások fizetését, tehát idejének nagyrésztét külszolgálaton fogja tölteni.

A közgyűlés, a fentiekből kitűnőleg igen fontos ügyeket fog tárgyalni és méltán rászolgál arra, hogy a tagok teljes számban jelenjenek meg november 8-án.

A legdrágább amatőr-felvétel Csökmön van.

Hogyan perelte a csökmői patikus a Tiszántult?

Ujiráz új templomának felszentelése alkalmával a Tiszántul külön diszes mellékletet adott ki, amely — mint olvasóink emlékeznek — többek közt az új telepített községből is bemutatunk egyes részleteket.

Pár nap mulva szerkesztőségünk barátságosan levelet kapott P. Péchy Józseftől, a csökmői gyógyszerésztől, amelyben bejelenti, hogy a Tiszántulban közölt fényképfelvételeket ő készítette, egyébként a törvényes lépések kilátásba helyezése mellett felszólított bennünket, tudassuk vele, hogyan és miképpen jutottunk a képhez?

A tényállás tiszta volt előttünk. A képről azt sem tudtuk addig, ki készítette azt? Szerzője a képen kitüntetve nem volt, tehát teljes jóhiszeműséggel közölhetjük le. Ezt megirtuk a csökmői patikusnak s azt hittük, ezzel az ügy el van intézve. A képet egyik nagyváradi kanonoktól kaptuk meg, erről csak annyit közöltünk P. Péchy Józseffel, hogy a káptalan egyik tagjának szivességéből jutottunk a képhez, aki azt szintén mástól kapta ajándékba.

Erre újabb levél jött. P. Péchy József megirta, hogy neki panaszja van a káptalan ellen, mert egyik uradalma nem tőle szerzi be a gyógyszert. Felszólított bennünket ismételtén, közöljük vele az illető káptalani tag nevét, hogy azzal az ekként a gyógyszervásárlással kapcsolatba hozott fényképközlés ügyét „simán elintézhesse“.

E levélre természetesen nem feleltünk semmit.

Rövid időre rá jött a „törvényes lépés“: P. Péchy József beperelte dr. Vucskics Gyula kanonokot, akit a Tiszántul „kiadójának“ tett meg, szerzői jogbitorlásért. Csekély 400 korona kártérítést követelt. Majd bevonta később a perbe a képet átadott másik kanonokot is, tőle is követelte a 400 koronát, sőt azt hallván, hogy a fényképet az illető kanonoknak egy theologiai tanár, annak pedig Gyáni Ferencné, a jegyző neje adta, a 400 koronás keresetet kiterjesztette Péchy Gyáni Ferencné ellen is, szerzői jogbitorlás címén.

A perben a Tiszántul és a káptalan két

bepereelt tagja dr. Krüger Aladárt, Gyáni Ferencné pedig dr. Illés Istvánt bizta meg képviselővel. Az alperesek védekezése az volt, hogy mivel a törvény csak akkor részesíti a fényképezési műveket a szerzői jog oltalmában, ha azon a szerző neve, lakhelye és a kép készítésének éve ki van tüntetve, a panasz tárgyává tett esetben pedig ez meg nem történt: a szerzői jog megsértéséről szó sem lehet, a kép közzététele tehát teljesen jóhiszemű és jogos eljárás volt.

Az érdekes ügyben a napokban hozott ítéletet a törvényszék. Ez az ítélet Péchy Józsefet keresetével elutasítja és kötelezi az összes perköltiségek megfizetésére. A bíróság teljesen elfogadta az alperesi védekezést s megállapította, hogy a fenforgó esetben szerzői jog megsértéséről szó sem lehet.

A pert olyan nagy gözzel folytatta Péchy, hogy saját ügyvédje költségével együtt kerek 576 korona 65 fillér költségébe került eddig a multság. Egy amatőr-felvételért elég jó ár. Ez eddig a világ legdrágább amatőr felvétele, melynek még az az érdekessége is megvan, hogy az árát nem a készítőjének fizették, hanem a készítője fizette ki — ügyvédeknek.

A VÁROS PEREL

a Várady Zsigmond hagyatékért.

Várady Zsigmond tudvalevőleg 10000 koronát hagyott a gyermekkórház és 20000 koronát a városi könyvtár és képtár javára s ezekről részben már életében értesítette a várost. Halála után azonban sem az özvegy, sem a két általános örökös: a nagyváradi László király szabadkőműves páholy, sem a nagyváradi ref. egyház nem respektálják dr. Várady Zsigmond ezen intézkedését.

A város megbizta dr. Mémethy Ferenc tb. városi alügyészt, hogy kísérelje meg az örökösökkel a békés megegyezést. Dr. Némethy Ferenc megbízatásához képest el is járt úgy az általános örökösökkel, mint az özvegyvel és az elhunyt unokahúgával: Osváth Lajosnéval megkísérelte az egyezkedést, de ez nem vezetett eredményre. Amidőn ezt most a városnak bejelenti, azon véleményének ad kifejezést jelentésében, hogy a város számára tehát nem marad egyéb hátra, mint jogait bírói uton érvényesíteni.

Miután azonban a gyermekkórháznak tett alapítvány magában sommás uton is érvényesíthető, mert csak 10000 koronáról van szó, ezért ne kösse össze a város a másik 20000 koronás hagyományt, amely hosszú évekig is elhúzódható rendes per útján érvényesíthető.

Indítványozza végül dr. Némethy Ferenc tb. alügyész, hogy a város adjon részére meghatalmazást arra nézve, hogy a nagyváradi László király páholy és a nagyváradi ref. egyház, mint dr. Várady Zsigmond általános örökösei ellen a nagyváradi gyermekkórház részére hagyott 10,000 korona behajtása végett sommás pert — és a

SIRKOSZORUK

AJÁNLOM A N. É. KÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE A SAS-PASSAGE ALATT LEVŐ VIRAGÜZLETEMET, HOL

EGYSZERŰ ÉS A LEGDISZESEBB KIVITELŰ

SIRKOSZORUK KAPHATÓK ÉS MEGRENDELHETŐK. KIVÁLÓ

TISZTELETTEL Gonda János műkertész.

városi könyvtár alapja részére hagyott 20,000t korona behajtása végett pedig rendes per teygen folyamatba.

Igy tehát a hagyaték ügyében perelni kénytelen a város.

Szédelgő órássegéd.

Az aranyórák és ékszerek lovagja. — Husz feljelentést tettek ellene.

A rendőrség által e hó 21-én kiadott sajtóirodai jelentés alapján az összes lapok megemlékeztek Kohn Zsigmond órássegédéről. Akkor még nem tudták a rendőrségen sem, hogy Kohn olyan veszedelmes szélhámos és a lapok is csak egy kis hirt közöltek róla.

Tegnap azután kiderült, hogy az órássegéd minden becsapható embert becsapott. Eddig husz feljelentés érkezett ellene, amelyekben a feljelentők egyöntetűen a javítás végett átadott órák és ékszerek miatt tesznek panaszt.

Kohn Zsigmond 40 év körüli, jó megjelenésű, mindig mosolygó kopasz ember, aki nyájaskodó modorával kitűnően hat a könnyen hívőkre. A becsapottaknál eladta, hogy ő valóságos ezermester, aki minden néven nevezendő hibáját ki tudja javítani az óráknak és ékszereknek. Kis sárga táskáját, amit mindig magánál hordott, kinyitotta és megmutogatta a „valódi svájci” szerszámokat. A beteg órák tulajdonosai boldogan adták át az órákat, meleg kézzorítással köszönték meg Kohn ur szíves leereszkedését, hogy személyesen fáradt el hozzájuk.

— Kérem a kenyér kenyér — szólt Kohn és távozott.

Mégpedig ahogy a körülmények igazolják, örökre eltávozott, elvívén oda magával „az úgy is rossz” órákat.

Van a feljelentések között kettő olyan is, ami azt bizonyítja, hogy Kohn Zsigmond nem szereti a sablont. Az egyik feljelentést a volt háziasszonya tette. Két hónapig lakott özv. Pol Márkusnéval és ezalatt a két hónap alatt egyszer sem fizetett. Mikor aztán Pol néni erélyesen követelte a lakbért, Kohn komoly hangon szólt.

— Jó. Holnap reggel megkapja a pénzt. Most elmegyek dolgozni és amit kapok, azt mind a néninek adom.

Vette a kis sárga táskáját, udvariasan kisztihandot mondott és elment. Pol néni várt két napig, aztán bement a Kohn szobájába, hogy ő bizony elveszi a ruháit, ha másképp nem lehet az ékszerésszel boldogulni.

Kinyitotta mind az egy szekrényt. De bizony ott nem talált semmit. Kohn Zsigmond az összes fehérneműt és felső ruháit magára öltötte, amikor azt a megható bucsubeszédet intézte a nénihez.

A másik különös feljelentést egy kékitős zsidó adta be. Két héttel ezelőtt furako-

dott be Kohn a kékitős családjába. Vehemensen udvarolt az egyik szemrevaló kékitős leánykának, elhalmozta bókokkal, szép virágos szavakkal. Igaz, hogy egyébbel nem halmozta el a szende leányzót, de hát neki ennyi is elég volt. Annyira elég, hogy mikor megkérte a kezét, a leányka kijelentette, hogy ő meghal, ha a papája bele nem egyezik. Az öreg megbólintotta megkékült szakálát és kirebegt a boldogító igent. Kohn ur megint megszólalt:

— Kedves jövendőbeli papám, tessék nekem adni 60 kronosit. Nincs nálam pénz, messze lakom és most akarom megvenni a jeggyűrűt.

Az öreg bedült, odaadta a 60 koronát és még most is várja a jövendőbeli vejét. A kis Záli pedig majd kisírta a szemét. A hatvan korona után.

Legutóbb Sarkadon tünt fel az örökké mosolygó szélhámos, de ott egy váradi ember felismerte és rákiáltott:

— Kohn ur! Magát körözik.

— Kohn Zsigmond a barátságos felkiáltásra nyakába szedte a lábait és elinált.

Most országsszerte körözik a sokoldalú szélhámost.

HUMOR.

*

A KINEK NEM KELL BORBÉLY.

— Ön maga borotválkozik? És nem érzi hiányát a borbélynak?

— Nem. Én borotválkozás közben magammal beszélgetek.

*

HIZELGÉS.

— Margitka, maga minden nap szebb lesz.

— Menjen, maga hizelgő!

— Jól van. Legyen hát minden másodnap.

*

AZ MÁR MÁS.

— Hallottad, hogy a Böske eljegyzése felbomlott?

Igen. Megharagudott a vőlegényére, a miérv csókot lopott.

— Hiszen azt csak szabad egy vőlegénynek!

— Igen ám, de a csókot más leánytól lopta!

*

IDEGESSÉG.

— Mariskám, te el sem tudod képzelni, milyen ideges voltam, mielőtt bevallottam, hogy szeretlek.

— Hát én milyen ideges voltam, mielőtt valahára vallottál!

*

A BOLDOGSÁG.

— Mórckám, én téged nagyon, de nagyon boldoggá akarok tenni.

— Tudod mit, Zálirkám? Mondd meg a papádnak, adjon dupla hozományt.

SZÍNHÁZI ÉLET.

— Csevegések. —

*

Kétségtelen, hogy széles Biharországon éles fájdalomként nyíllott át az a hír, hogy Medgyaszai Jenő a váradi Caruso elmegy Mucsáról. Szerény tehetségünkhöz képest igyekeztünk lebeszélni a művészt ebbeli elhatározásáról, vázoltuk előtte a pesti művészyomort, csak úgy mellékesen megjegyeztük, hogy tegyen le Berlinről, Drezdáról, Bécsről, hiszen ezek a metropolisok nem méltatnák kellően az ő kiváló tehetségét.

Egész váratlanul kitűnő protektora jelentkezett Nagyvárad és Biharország szerény igényeinek a nagy tenoristánál. Arra a hirre, ugyanis, hogy Medgyaszai elmegy Váradról, egész sereg szerelmes levelet kapott, amelyekben heves ostrom alá veszik hajthatatlan és hűséges férfi szívét. Egyszerre annyi felé hívják, annyi zsurra, estélyre, no és randevura, hogy ha mindeniknek eleget akar tenni, akkor pont öt évig kell még itt marmaradnia.

Egy körülmény zavarja csak a dolgot. Ezek az intim levelek mind a felesége kezébe kerültek. Szegény romantikus lelkek, akik e névtelen levelek mögött rejtőznek. Ha tudnák szegények, hogy soha jobban nem mulatnak most próbák alatt, mint mikor Medgyaszainé felolvast egyet az áradzó epistolákból...

Öszinte örömmel hallottuk a direktori szobákban, hogy E. Kovács Mariska jobban van, a póstyéni kura helyreállította egészségét s valószínűleg november közepén látjuk viszont a színpadon.

S bár már benne vagyunk a szezonban, még mindig el-elröppen egy-egy szóvice az új tagokról. Kezdetben ugyanis szívesen csavargatják a furább neveket, hátha lehet egy sült viccet kihozni belőle.

Minap a kis Saruga Irén önmaga bukkott be. Leővey Leó hangosan rendez a színpadon, hogy mi hová jön.

— Ide tegyetek egy fát, amoda lesz a félszer, itt a kerítés, ott fog állni egy saroglya...

Saruga Irén hirtelen befut a kulisszák mögül.

— Hol fogok én állni? ...

— Rosszul hallotta gyermekem. Menjen csak még ki. Egy saroglyáról van szó, nem magáról!

Tompa Béla is kapott egy levelet, de igen exotikus helyről, ahol csak kiváltságos egyének élnek. Nem valami téli fürdőhelyről vagy a Rivieáról, hanem a váradi örültekházából.

— Vajjon melyik szegény kollegám küldi? ... Biztosan pénz kell neki.

A borítékban egy szindarab volt, amelynek a címe: Az adósság misztériuma. Irta:

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA D A J K O V I T S
SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

Tompa Béla *ösmeretlen ösmerőse*. A kísértő levélben arra kéri az „ösmeretlen“ ismerős, hogy adassa elő ezt a nagyszerű szindarabot s Tompa játssa benne a főszerepet, mert csak így biztos a világsiker. *Kétezer korona tantimmet ígér*, ha előadják a darabot.

— Na, most már biztos, hogy örült, — mondja Tompa. Eddig Varsára gyanakodtam, de most bocsánatot kérek tőle.

Ezen a héten (pénteken este) mutatkozik be Gorup György, a báró ur *Bizánc*-ban Giovanni szerepében. A színháznál kíváncsian néznek az érdekes debut elé, amelyen ott lesz *Bihari Ákos* is a rivalda előtt.

Viszálykodás elől a halálba.

Egy asztalos borzalmas öngyilkossága. — Alkohol és zsirosszóda.

Ifj. Lévai Demeter berettyószéplaki asztalosmester évek óta viszályban élt feleségével. Nap-nap után megisméltődtek a zajos családi jelenetek, amelyek sokszor tettlegességgel végződtek. A faluban állandóan bántották, csufolták az asztalost, aki elkeseredettségében az ivásra adta magát.

Mindig a koresmában ült, mulatott és került az embereket. Kis, összekuporgatott vagyunkájának csakhamar nyakára hágott és a legsivárabb kilátással nézett családjával a tél elé.

Mióta a férj inni kezdett, mindjobban bántotta őt a felesége, sőt mikor részegen ment haza, meg is verte. Gyermekait is felbízta ellene, akik csufot üttek apjukból.

Lévai Demeter az utóbbi időben valósággal buskomor lett. Veszekedőssé változott a természete, ő is megbántott mindenkit, aki utjába került.

Október huszadikán végképen megunt az életet. Elment mindenkihez, akit megsértett, bocsánatot kért és érzékenyen elbucszott tőlük. Azt mondta, elmegy messzire, mert fél, hogy rosszat tesz az asszonnyal. Mikor mindenkitől elköszönt, betért a koresmába és elkezdett inni. Dél előtt 10 órától délután 5-ig ivott egyfolytában. Nehéz fejjel, düllöngözve indult haza, de utközben betért a szatócshoz és husz fillér áru zsirosszódát vett. Odahaza, az istállóban tömény oldatott készített a szódából és *egyhajtsra megitta*.

A felesége vette észre az eszméletlen embert, amint a széna között vonaglott. Rögön szekérre tette és behozta Váradra a kórházba. Itt megvizsgálták a súlyosan összegegett embert, de nem vették ápolás, mert menthetetlen.

Az asszony zokogással indult vissza a faluba, de nem menthette meg az urát. Utközben meghalt. A faluban nagy részvéttel tárgyalják ifj. Lévai Demeter esetét, aki 4 apró gyermeket hagyott hátra.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet (Szilágyi Dezső-u. 5) 1914 január hó 1-én nyitja meg II. ÉVTÁRSULATÁT.

Minthogy az I-ső ciklus tagjai táborában az általános munkahiány és nyomasztó pénzügyi helyzet dacára, a takarékosági hajlam s a kitartó küzdelem a drágasággal nem lankadt, sőt fokozódott, az intézmény pedig áldásos működésével immár hézagot pótol, az igazgatóság a közóhajnak engedve már most hívja fel a népszövetség tagjait a II. évtársulatba való belépésre.

Az új évtársulat is három éven át, tehát 156 héten át tart, amelynek letelte után a tagok a megtakarított tőkét az elérendő haszonban való arányos részesedéssel együtt fogják megkapni. E részesedés pedig tudvalevőleg sokkal magasabb a takarékpénztári rendes betétek után elérhető kamatoknál.

A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével a csoportvezetőknél, vagy pedig a heti befizetések alkalmával minden hétfőn és esütőtökön délután 2-5 óráig a hivatalos helyiségben levő gyűjtőveken történik.

Egy törzsrészjegy után hetenkint 20 fillér fizetendő a társulat pénztárába.

Beiratási díj egyszersmindenkorra részgyekenként 10 fillér, de 20 fillérnél kevesebb nem lehet.

Alapszabályaink értelmében a Népszövetségi Hitelszövetkezet tagja lehet minden fedhetlen életű egyén. Minden tag felvétele iránt az igazgatóság dönt. A Népszövetségi Hitelszövetkezet csak saját tagjának nyújt olesó és kényelmes kölcsönt.

És pedig a befizetett összeg négyötöd részeig minden körülményesség nélkül.

Azonkívül tagjait az alapszabályokban megállapított módozatok és határokon belül segítsezi.

A folyósított kölcsönöket a heti befizetésekkel három év alatt kell letörleszteni.

Csoportvezetőink a gyűjtőveket hivatalos helyiségünkben sziveskedjenek átvenni.

Tömörüljünk! Lépünk be a II-ik évtársulatba mindnyájan, mert egyesülésben rejlik az erő!

A sajtótörvény.

Budapest, okt. 25.

(Saját tudósítónktól.) Balogh Jenő miniszter ma a sajtó refotmjavaslatot átadta az ujságírók egyesületi elnökének, hogy három ujságíróval tárgyalja le és az ujságírók véleményét vele közöljék.

**A cipődivat
ujdonságai**

ARANYI

**cipőáruházába
megérkeztek.**

Telefon 512. sz. Telefon 512. sz.

HIREK

□ □ □

* **Előkelő vendégei** voltak tegnap délelőtt a Photo-Club kiállításának. Brém Lőrinc püspöki titkár kalauzolása mellett meglátogatták az érdekes kiállítást a püspök vendégei. Ott voltak: gróf Erdődy Gyuláné, gróf Széchenyi Ilona, gróf Széchenyi Jenő és gróf Erdődy Lajos. A magas vendégeket Máthé Pál és Karátsonyi Géza szobrászművész fogadta, bemutatták a tárlat gazdag anyagát, amely nagyon megnyerte a látogatók tetszését. A gyönyörű Faragó képek különösen tetszettek Erdődy Gyuláné öméltségének, aki maga is kitűnő amateur. Egy óráig időztek a kiállítás helyiségében, aztán lekötelező szivélyességgel köszönték meg a tárlat bemutatását. A tárlatot be is csukták a tegnapi nappal. Nagyszerű erkölcsi sikert hozott a kiállítóknak, akik emellett szép anyagi hasznot is szereztek.

* **Miskolczy Ferenc főispán Élesden.** Biharvármegye főispánja Miskolczy Ferenc dr ma reggel Élesdre utazott. A főispán a főszolgabírói hivatal fogja megvizsgálni. Miskolczy főispánja alatt most vizsgálja meg először a főszolgabírókat.

* **Az új perrendtartás.** [Dr Fodor Ármin kir. kuriai bíró tegnap fejezte be az új polgári perrendtartásról szóló és hat estén át tartó előadás-sorozatát. A kir. tábla díszterme ismét zsufolásig megtelt az érdeklődő jogászközönséggel és az előadás befejezése után lelkesen ünnepelték a kuriai bírót.

* **Mikor lesz a sirok kivilágítása.** Ez évben november hó elsője szombatra esik s mivel vasárnap gyászisteni tiszteletok nem tartatók, Halottak napja nem november 2-án, vasárnap, hanem november 3-án, hétfőn lesz. E szerint a halottak napjával kapésplatos gyászisteni tiszteletok és kegyeletos ünnepek ideje is változást szenved. Nevezetesen a temetőkbén a sirok kivilágítása és a halottak estélye alkalmából tartandó gyászisteni tiszteletok: litániok és szent beszédek a templomokban, valamint a körmenetek a temetőkbe vasárnap este tartatnak meg; a halottak lelkiüdvéért, a gyászmisék pedig a templomokban és a várad-olaszi temetőben hétfőn, Halottak napján lesznek.

* **Nem fizetik a megyei pótdát.** Az év elején, mikor megkezdtek a megyei pótdát behajtását, csaknem teljes eredménytelenségről számoltak be a községi jegyzők. Akkor arra számítottak, hogy a termés betakarítása után jobban fognak fizetni a gazdák. Sajnos, a gazdák most ép ugy nem fizetnek, mint a tavasszal. Az adóhivatal jelentést tett az alispánnak, hogy ha így folynak tovább is az adók, a vármegye alapjai

Leitmann Dezső bank és keresk. irodája
Nagypiacfért, Gitye házban

megnyillott.

Mindennemü bank és kereskedelmi ügyek keresztül-
vitele a legrövidebb idő alatt.

Pénz közvetítés olcsó kamattal mellett.

Külön osztály: élet-, baleset-, tűz- és minden más
egyébb biztosítások.

fizetésképtelenek lesznek. *Fráter* Barnabás alispán tegnap szigorú rendeletet adott ki, hogy a megyei pótdát minden mellékletet nélkül hajtsák be. A szigorú rendeletnek valószínűleg meglesz az eredménye.

* **Ujságírók egyesülete.** A nagyváradai hivatásos ujságírók szociális egyesületet teremtenek Nagyváradon. A mozgalom mellett egyöntetűen kitartanak s egy előzetes értekezés után ma délelőtt fél 12 órakor tartják meg az alakuló gyűlést a városháza dísztermében. Az egyesülés hírét városszerte szinpatikusán fogadták. Az egyesület rendkívül hiányzott a váradai fejlett zsurnalisztikából s csak előnyére fog válni úgy az ujságíróknak, mint a közönségnek. Mert nemcsak anyagi érdekek megvédése a cél, hanem az erkölcsi presztizs erős fentartása.

* **A Katholikus Népszövetség keresztényszociális ünnepélye.** Az őszi évadban első ünnepélyt a keresztényszociális mozgalom szenteli a Katholikus Népszövetség. Széles körökkel ismerteti meg a keresztényszociális mozgalom főnséges és mégis minden izükben gyakorlati eszmét. Két szónok is fog kiterjeszkedni az ünnepélyek vezérgondolatára: *Kresznerich* Gyula várad-velencei káplán és a központ kiküldöttje, *Kocsán* Károly keresztényszociális titkár, mindkettő jeles szónokok. Az ünnepélyt vasárnap d. u. a főgimnázium dísztermében tartják meg a következő műsorról:

1. Elnöki megnyitót.
2. *Kresznerich* Gyula: Krisztus és a szociális mozgalom.
3. *Jakab* Ödön: Az irgalom, szavalja *Haverland* Gusztáv.
4. Dalok, éneklő *Székely* Lajos, zongorán kísérő *dr. Várszeghy* Lajos.
5. *Kocsán* Károly: A keresztényszociális mozgalom.

Az ünnepély d. u. 5 órakor kezdődik. Belépti jegyül a tagsági igazolvány vagy a meghívó szolgál és kívánatra felmutatandó. Belépti díj nincs, de szives adományok a Népszövetség javára köszönettel vétetnek.

* **Eljegyzés.** *Kránczly* Kálmán, Biharvármegye árvaszéki ülnöke, tartalékos tüzérhadnagy, eljegyezte Budapesten *Zsdánszky* József, a Magyar Földhitelezési igazgatójának bájos és nagyműveltségű leányát, *Izabellát*.

* **Megszökött rabló.** A sátoraljaújhegyi rendőrkapitányi hivatal a következő tartalmu táviratot küldötte hozzánk: „*Bartha* Ferenc szobránci születésű, 28 éves, inkább alacsony termetű, nőtlen, sovány testalkatú, hosszú piros arcu, szőke haja, borotvált képű, kék szemű, rendes orru, száju, vörös szőke nyírott bajuszu napszámos több rendbeli betöréses lopás elkövetése után sárga vagy fekete fűzős cipőben, szürke vagy kék ruhában, fekete puha kalapban ma reggel 7-8 óra körül a városból ismeretlen helyre szökött. Jámor csendes embernek néz ki, tótul keveset, magyarul beszél, nyomozását, letartóztatását kérem. Abban az irányban szökött.”

* **Népszövetségi címtár.** Nagy jelentősége van annak, ha a Katholikus Népszövetség tagjai alkalom adtán tudják, kihez forduljanak megrendeléseikkel. A Népszövetség egyik célja: a keresztények összetartásának fokozása. Ez az összetartás pedig azt hozza magával, hogy megrendelésekkel, munkával a tagok első sorban egymást támogassák. Szükséges tehát, hogy a népszövetségi iparosok és kereskedők közüljék címeiket tagtársaikkal. Ezt kívánja lehetővé tenni a Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete, mikor az idén ismét kiadja a tavaly már szép sikert elért „Tájékoztatót.” Ezt a Tájékoztatót ingyen kapja meg minden népszövetségi tag s így az 1700 példányban fog megjelenni. A Tájékoztatónak lesz címtári része is, amelyben foglalkozási ágak szerinti csoportosítva ki lesznek tüntetve mindazok a népszövetségi tagok, akik nevük, lakásuk és esetleg telefon számuk közzétételéért 30 fillért fizetnek. A tavalyi Tájékoztató után sok népszövetségi iparos és kereskedő érezte tagtársai fokozott támogatását; kívánatos, hogy az idén minden népszövetségi iparos és kereskedő felvétesse magát a Tájékoztató címtárába s így magát és foglalkozását a Népszövetség egészével megismertesse. A címtárba való felvételre ajánlatos minél előbb jelentkezni *Székely* Lajos népszövetségi jegyzőnél a Népszövetségi Hitelezési Helyiségében hétfőn és csütörtökön délután 2-5 óra közt. A Tájékoztatóban olcsó díjszabás mellett hirdetések is fölvetetnek.

* **Fényes esküvő.** *Herbay* Emil, az aradi 33-ik gyalogezred századosa tegnap vezette oltárhoz *Vajna* Juliskát, néhai *Vajna* József dúsgazdag zsákai földbirtokos művelt és szép leányát. A fényes esküvő a nagyváradai gör. kel. holdas templomban folyt le nagy és előkelő közönség részvétele mellett. A tisztikar részéről *Barbini* ezredes vezetésével igen sokan jelentek meg. Az esketési szertartást *Poppvici* és *Tullarne* lelkészek végezték.

* **Pályázat kötőszerekre.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a cs. és kir. közöshadsereg 1914. évi kötőszerek szállítására vonatkozó hirdetmény, a „Budapesti Közlöny” f. évi október hó 30-iki számában meg fog jelenni. Nagyvárad, 1913. okt. hó 25. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara. *Dr. Moskovits* József elnök. *Dr. Sarkadi* Lajos titkár.

* **Élet a jogakadémián.** Hogy a helybeli jogakadémián ezidén milyen pezsgő élet uralkodik, legnagyobb bizonyosága a legújabb hír, mely most szivárgott ki a jogakadémiáról. Arról van szó, hogy a jogakadémiai Segély Egylet ezentúl a jogászfutás álláshoz juttatásával is foglalkozik. Eddig ha valamelyik jogász ügyvédi irodába akart bejutni, felment a törvényszékre, a pertár ajtajában kifüggesztett egy cédulát, hogy pl. harmadéves joghallgató irodai gyakorlatlalt ügyvédi irodába ajánlkozik s az az ügyvéd, akinek szüksége volt reá, egyszerűen aláírta a nevét. Hogy minő furesaságok keletkeztek ebből, azt itt részletezni felesleges. Épen azért időszerű a nagyváradai jogászság eme mozgalma. A pertár szerepét

ezentúl a jogakadémiai Segély Egylet veszi át, ugyszintén az fogja a reá szoruló jogászokat tavitványokhoz juttatni. Az ezme megpendítője jogakadémiai professzor volt, így tehát a jogtanárok részéről csak támogatásra számíthat a mozgalom, amelynek sikere elé mi is érdeklődéssel nézünk.

* **Templomrablás.** Cséntelegen a múlt éjjel ismeretlen tettesek betörték a gör. kel. templomba s a perselyt magukkal vivén, kifosztották a templomot. A perselyben nem sok pénz lehetett, mert a betörők — nyilván bosszuságukban — darabokra törték a perselyeket. Másnap találták meg darabjait a határban. A rablást reggel vette észre a harangozó s rögtön jelentette a lelkeseknek. Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek, mely megindította a nyomozást. Valószínű, hogy kóbor cigányok voltak a tettesek. Megjegyzendő, hogy a környéken ez már a hatodik templomrablás egy hónap alatt.

* **„A kondás élelmére . . .”** Valamelyes peres ügyben az egyik belényesi uradalom gazdasági könyvei is felkerültek a törvényszékre mint corpus delictik. Egyik könyvben a kiadások között ott diszeleg éppen, ahol a makkoltatásról és a sertéshizlalásról van szó, a következő költségjegyzék:

A kondás élelmére		
XI/6. 34	kg. kenyér	9 20
4 1/2	* szalonna	9 —
	pálinka	3 20
	dohány	1 32
20	* keserűs	4 —
20	* veres só	3 30

stb. stb.

Valószínű, hogy a keserű meg a veres só nem a kondás számára vásároltatott, de baj is az Belényesen. Kiadás csak kiadás, punctum.

* **Eiragadt lovak.** Tegnap délután 3 órakor a Nagyhid főnél két falusi ló elragadt. A kocsis, *Molnár* Tógyer egy öreg paraszt emberre bízta a tüzes lovakat és ő bement egy üzletbe vásárolni. A lovak egy arra haladó szamar fogattól bokrosodtak meg és örült iramban rohantak keresztül a hidon. Az öreg paraszt megfogta a gyeplőt és megakart fekezni az állatokat, de azok elrántották és több méternyire vonszolták a földön. A hidon tul, az oláh szeminárium előtt felborult a szekér és akkor fogták meg a megvadult lovakat. Az öreg könnyebb sérüléseket szenvedett, de a nevét nem akarta elárulni.

* **Tömeges parcellázások.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg az összes parcellázás iránti kérényeket azzal adta ki a szépeszeti és közlekedési szaktanárságnak, hogy egyenkint vegye azokat újból tárgyalás alá s adjon véleményt a kérdések felett. A szaktanárság tegnap délután sorra bejárta a helyszínen a parcellázásra járt területeket. A parcellázandó területek a következők: *Bakó* Bálint: a Kutiák-féle szőlőt; — *Hajdu* István, *Fodor* Béla, *Oláh* János a *Bihari Hágóút* mentén; — *Svidovits* János *Petőfi-utca* végén; — a l. sz. káptalan a *Kommandáns-réten*.

* **Egy malac.** Bitangásban találtak egy 6-7 hónaposnak látszó malacot. Igazolult tulajdonosa jelentkezék a rendőrség földszint 7. sz.

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Nagyvárad, Össi-tér.

Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlő-művek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda.

Telefon 340. sz.

* **A tangót megismétlik a Vigadóban.** Péntek este óriási sikert aratott a Vigadó-mozgó színpadján Antalffy Margitka, a kiváló táncművész, a világhírű tangótánc bemutatásával. Diszes, nagy közönség tomboló tetszésnyilvánítása kísérte a kecses produkciókat, a táncművészet bájos új figuráit. A közönség köréből hangoztatott óhajra Antalffy Margitka hétfőn este újra fellép a Vigadó-mozgóban. Megismétli a tangó-táncot partnerével. Jegyek előre válthatók a tőzsdékben. A mozi műsora elsőrangú ujdonságokkal teli.

* **Kirabolt temető.** Besztercebánya rendőrkapitányi hivatala a következő körözést levelet bocsájtotta ki: Ez évi október hó 21-én délelőtt Lisoványi Ádám temető bezárt lakását ismeretlen tettes feltörte, a lakásban összeszedte az összes mécseseket és gyertyákat, amiket a temető felhalmozott, hogy halottak estéje napján felhasználjon; ezenkívül pedig a megtakarított 100 korona készpénzt is elvitte. A gyanúsított Koren György, volt sirásó. Kéri a rendőrkapitányi hivatalt, hogy ha erre vette volna utját, tőle a nagy mennyiségű gyertyát kobozza el és tartóztassa le.

* **A honvédeknek népcsata emlékhangversenye.** A honvédeknek a Fekete Sas kávéházban Frycsaj karmester vezetése alatt a lipesei csata emlékére írt hatalmas orkesztrális művet vasárnap este közönségre megismétli. A program a következő: 1. „Kis gárda“ induló „Mulató Istenek“ c. opt. Lehár F. 2. Keringő a „Drótostó“ című operettből Lehár F. 3. Nyitány „Semiramis“ című operából Rossini G. 4. Nagy ábránd „Az eladott menyasszony“ c. op. Smetana F. 5. „Gavott“ Kovarovic K. Frycsaj R. 6. „Népek csatája Lipésénél“ nagy katonai ábtánd Eilenberg. Tartalom: A táborban (ébredés) — Az egyesült seregek felvonulása csatarendbe (poroszok-oroszok-orosztrák) — Ima az ütközet előtt. — A franciák felvonulása. — Az ütközet. — Gyaloglasi roham. — Lovassági roham. — A franciák hátrálnak. — Napoleon régi gárdája támad. — Az egyesült csapatok támadása. — A franciák megfutamodása. — A győzelem kihirdetése. — Hála ima. — Befejező. — 15 perc szünet. — 7. „Koronázási“ induló „Folkungerek“ c. op.-ból Kirschner. 8. „Maxim mulatóban“ nagy egyveleg Fucik Gy. 9. „Gartenlaube“ keringő Strauss J.

* **Jóforgalmu utcában** fűszerüzlet trafik és italmérségi joggal családi okok miatt sürgősen eladó minden elfogadható árban. Cim a kiadóban.

* **Magy. Kir. Szab. Osztályorsjáték.** Minden sorsjáték kezdeténél a fő-elárúsítók a vevőknek előzékenységből egy és ugyanazon számú sorsjegyet tartják fenn s azokat a vevők a további játékokra rendszeresen szívesen veszik át.

Németországban, hol az osztályorsjáték már több mint egy évszázad óta áll fenn, ezen módszer olyannyira el van terjedve, hogy sok család élethossziglan egy és ugyanazon számú sorsjeggyel játszik, sőt a sorsjegtulajdonos halálával az örökösök játszanak tovább ugyanazon sorsjeggyel.

Az osztályorsjáték sorsjegyeinek nagy nyereséyeségeit tekintve, ezen eljárás határozottan helyes is, mert ez által nagyobb a valószínűség, hogy előbb vagy utóbb a sorsjegy a kívánt főnyereményt eléri.

* **Vérszegénység,** étvágytalanság, idegesség gyógyítására és gyenge gyermekek valamint felnőttek, sápkóros fiatal leányok erősítésére a legkitűnőbb készítmény a Krieger-féle „Tokaji china vrsbor“. Valódi 5 puttonyos tokaji borból készül, nagyon kellemes ízű, hatása biztos. Kis üveg ára 3:20 K, nagy üveg 6 K a gyógyszerárakban. Póstán küldi utóvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után Krieger Gyógyszertár, Budapest, Kálvin-tér.

* **A tangó Nagyváradon.** Antalffy Margitka, a kitűnő táncművész óriási áldozatok árán lehozta Nagyváradra a tangót, amely most valóságos lázba ejtette az egész fővárost. A kitűnő balletmesternő nov. 3-án kezdi meg az ideai táncoktatási kurzust, amely három hónapra fog terjedni. Lesz gyermekdiák kolon s külön a felnőtteknek. A beiratkozások már folynak a Teleky-utcai táncintézetben (3. szám I. em.) Minden vasárnap délután és este nagy boszton-gyakorló kolon. Külön balletanfolyam. A szezon szenzációs táncát: a tangót eddig egyedül az Antalffy-táncintézet jogosult Nagyváradon tanítani. A bájos táncból különórát alatt lehet csak leéket venni a nap bármely szakában.

* **Kiadó lakás.** 1 előszoba, 2 szoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekkel nov. 1-ére kiadó, Lakatos-utca 22. szám alatt.

x **Farkas-féle parkett-pasta** tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 2:40 kor. fél kilós próbadoz 1:20 kor. Kapható: Farkas István Apolló Drogeriájában Nagyvárad. Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. B. Fröhlich hentes üzlet mellett.

x **Cukorka és csokóadé különlegesek** a legjobb csakis Aszódi üzleteiben, mert 3 üzlet részére sok a fogyasztás és így a cukorkái nem állottak, hanem mindig frissek és élvezhetőek. A közönség kényelmére Rákóczi-uton Kiss tőzsdeje mellett a Csokoládé Király Aszódi fióküzlete vasárnap is egész nap a vásárló közönségnek rendelkezésre áll. Fő-üzlet Kossuth-utca. II-ik fiók Kert-utca.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők teljes fiu kelengyék legolcsóbban

REICHARD áruháza

cágnál kaphatók.

Az Alkotmányt

megveheti naponta, vagy előfizetheti, ugyszintén az

„Élet“, „Nagyasszonyunk“ „Zászlónk“ és „Kis Pajtás“-t

Hegedüs Hirlapirodában

Rákóczi-ut 5. — Telefon 1301.

* **Községek figyelmébe.** Tekintetes Községi Elöljáróság! Tisztelettel értesitem, hogy a kolera elleni óvintézkedéshez szükséges, valamint egyéb járványok idején és a betegek elkülönítésére nélkülözhetetlen egyszerű járványkórházi ágyfelszereléseket stb. szakszerű kivitelben állandóan raktáron tartom, községeknek a legmegtűnyosabban megszabott egységárban és 3 havi kamatmentes várakozásra szállítom. — Telefon 905. Kiváló tisztelettel: Weisz Kálmán Kossuth-utca 3. a Sas-szálloda mellett.

* **A Máv. és a Félix-fürdő.** Nagyvárad közönségének ama része, amely évek óta hiányát érezte annak, hogy október elseje után nincs megfelelő vonatközlekedés, amely lehetővé tenné a városi közönségnek, amely nincs abban a helyzetben, hogy a fürdőben lakják, dacára annak, hogy ott a legelőszobb penzió-rendszer van október 1-től bevezetve,) a Félix-fürdő valóban csodálatos gyógyhatású forrásait használhassa, most örömmel fogják fogadni a MAV ama valóban üdvös intézkedéseit, hogy a Félix-fürdőből minden este egy külön vonatot indít Nagyváradra. Ezen naponta közlekedő különvonat beállítása következtében a Félix-fürdőbe Nagyváradról 4 órakor, vagy Várad-Velencéről 4 óra után a rendes belényesi vonaton lehet kiutazni. A nyár folyamán a belényesi vonatra vonatkozó felszállási tilalom, magától értetődik, megszűnt. A fürdő használatára elegendő idő áll rendelkezésre, mert a visszautazás, minthogy a rendes belényesi vonat már este 6 óra 37 perckor indul ezen új különvonaton történhetik, mely este 8 óra 02 perckor indul. Ugy a MAV, mint a belényes-vaskóhi vonat igazgatóságát ezen üdvös, a város gyógyulást kereső közönségére rendkívül fontossággal bíró intézkedéséért, a legteljesebb elismerés illeti. A fürdő kezelősége természetesen a legnagyobb előzékenységgel gondoskodik róla, hogy a fürdők mostantól fogva egész télen át is használhatók legyenek, a vendéglő üzemet fentartja, a fürdőpihenők, folyosók pedig állandóan fűtve vannak, úgy hogy a meghülés veszedelme teljesen kizártnak mondható. Hisszük is, hogy ezen kitűnő alkalmat a közönség tömegesen fel fogja használni és úgy a fürdőket, mint a vendéglőt is állandóan igénybe fogja venni.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű CSIL-LÁROK óriási választékban a Budapesti főüzletünkben megérkeztek. Meglepő OLCSÓ ÁRAK míg a készlet tart. Megtekinthető vételkényszer nélkül

vétel **STERNBERG** és eladás régiség, ékszer és műkereskedés Szt. László-tér, Kishidő.

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámbáz-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és mű-butorokat, teljes lakásberendezést, valamint mindennemű asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

* **Egy nagyváradai cég kettős kitüntetésé.** Mi sem bizonyítja jobban a nagyváradai ipar és kereskedelem életerejét, mint hogy a napokban kettős kitüntetés ért egy helybeli céget. Ugyanis a helybeli **Rosenzweig-féle fűzőgyár** kineveztetett az állami tisztviselők, cs. kir. katonatisztek bevásárlási központ szerződéses szállítónak; továbbá „A Közigazgatási Tisztviselők Országos Egyesületének” szerződéses szállítójának.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükköl Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagé-kapu mellett.

x **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** úri- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc-utca 17.** Telefon 832 sz.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a lediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegcselt vasoszlopok, tüvegázak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégablak, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilonban, pneumatikonban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 13-21.) telephelyen nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola sze, rekben csak **Klein Vilmos és Társa** cégnél találhatóunk u. m. író és rajzszerke, iskolatáska 36 fillértől, könyvszajak 30 fillértől, továbbá fiú és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüster és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiú sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csödből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2-50 fillért. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, **Rákóczi-ut 18.**

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyonesítő gépek készítője. Nagyváradon, **Nagy Sándor-utca 17. sz.** alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy **Hatvany és Szentmiklóssy** szücsök beltagja, **Hatvany** hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szives pártfogást kérünk **Hatvany és Szentmiklóssy** szücsök, **Nagy Sándor-utca 1.**

x **Meghódította a hölgyeket** MLE JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel **Színház-utca 4.** Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét **Rimanóczy-utca** (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árusít.

x **Vörösbör!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés **csemegezőlő**; kitűnő pecsenye és **pezsgőborok**; **kőhányai** maláta és szalon sörök, **MERTZ NANDOR** csemegeüzletében, **Körös-utca.** Telefon: 448. sz.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók **Kossuth-utca 3. szám** alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban hangversenyez az országos hírnévnek örvendő szabadkai női tambura zenekar **Kurina** Mátyás karmester vezetése alatt egy elsőrangú erőkből összeállított tambura és énekkar, naponta változatos műsorral, a társulat magán és ének számokkal működik közre, a társulat tagjai, **Szatmári Lilike, Balogh Mariska, Péchi Margit Szücs Annuska** és **Vég Micike** énekesnők. Kezdetek este 8 órakor, szabad bemenet. Szives pártfogást kér **Kurina** Mátyás karmester.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20-25 számig 2 korona, 26-28 számig 4 korona, 29-34 számig 5 korona. Fiú boksz cipő 35-36 számig 7 korona, női chevrou vagy boksz cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boksz cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve **Feketé-nél**, **Szent-János-utca, Kispipa** mellett.

x **Tekintettel a rossz pénzvisszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztü 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon-nál** **Szent János-utca 4. sz.** alatt.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 m. hosszban **Berettyó-Széplak** állomásról legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállításra a Polgári Takarékpénztár r. t. áruosztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11-95.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyákig. **Harisnyakötőde** **Bartos és Társa** (a Széchenyi-szállóval szemben **Rákóczi-ut 10.**) És a mi fő „**Bartos harisnyája tartós.**” Helyi és vidéki telefon-szám 1359.

Egy jó házból való fiu
tanulói
felvétetik fizetéssel
Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében
Rákóczi-ut 4.

Fogak és fogsorok úgy kaucukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

visegázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Legszebb és legolcsóbb
zománctáblák
Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

x **A városligeti kútháznál,** közvetlen az alagút mellett egy modern, télen is lakható három szobás szőlő-lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, vagy előnyös feltételek mellett a ház örök áron eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

Uri fehérnemű, «FOWNES» keztü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

x **Este van, este van,** kiki nyugalomban, kicsiny kis fiacskám alszik a karomban, bizonyosan álmodik kocsiról, lórol és egyéb játékról, hozok is én néki a **Párisi Bazárból.**

Irsai Dezső

(a Flegman-cég volt fősabásza)

női divat-terme

Szalárdi-utca 9. Rosenzweig palota.

Legfinomabb izlésű kelmék és hozzávalók. Elsőrendű kivitel. Szolid árak! Szolid árak!

SZÍNHÁZ: IRODALOM

Heti műsor.

Vasárnap délután: Diákhercegnő; este: Buksi. (Operette bemutató).
Hétfő: Buksi.
Kedd: Buksi.
Szerda: Buksi.
Csütörtök délután: Cyránó. (Ifjúsági előadás.) Este: Támlásszék 10.
Péntek: Byzánc. (Bihari Ákos és báró Gorrap György vendégfellépte.)
Szombat délután: A Molnár és gyermeke; este: Vasgyáros.
Vasárnap délután: Cigányprimás; este: János vitéz.

Bihari Ákos és báró Gorrap György vendégjátéka. A jövő hét műsorának érdekes művészi eseménye lesz a pénteki előadás: Herczeg Ferenc kiváló történelmi drámájának: a Byzáncnak előadása, amelynek két legjelentősebb szerepében érdekes vendégei lesznek a Szigligeti-színháznak. Constantint Bihari Ákos fogja játszani, a kitűnő fővárosi színművész, aki az elmúlt idényben az Ember Tragédiájában, méltó feltűnést keltett Nagyváradon és akinek komoly, művészi kvalitásai mindig nagy vonzóerővel bírtak Nagyvárad intelligens színházi közönségére. A pénteki színházi est másik érdekes vendégszereplője: báró Gorrap György, akinek fellépte módot nyújt a közönségnek arra, hogy tanuja lehessen egy új színészhetség kibontakozásának.

Hölgyek figyelmébe!

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség b. tu. lomására hozni, hogy az

őszi és téli legújabb kalapformák megérkeztek.

Továbbá a legszebb és legújabb divatu toiak. Ugyiszintén átfarmázásokat jutányos árban elvállalok.

Tisztelettel

M. WEISZMANN JULISKA
Nagyvárad, Bajza-utca 7. sz.

SPORT

A mai football mérkőzések. A kerület labdarugó bajnoki küzdelmének legfontosabb mérkőzése zajlik le ma vasárnap délután a Rhédey kerti Sport-téren, ahol az eddig veretlen két csapat a DKASE és a NAC állanak szembe egymással, hogy az elsőséget kivívják. A debreceni csapat a legerősebb összeállításban veszi fel a küzdelmet és olyan játékot fog produkálni, amellyel bizonyára igazolni fogja eddigi szép eredményeit és legalább is egyenrangú félként fog mutatkozni a NAC csapatával szemben. Pénztárnítás 1 órakor, helyárak rendesek, szabvdjegyek érvénytelenek NAC tagok a szokott kedvezményben részesülnek, amennyiben tagdíj hátralékuk nincs.

„Bihari Mesék.”

Ez a címe egy most meginduló gyermeklapnak, amelyet két lelkes, nagyváradit tanító, Bodnár János és Szabados Pál indít utnak. Kedves és sokat ígérő gyermeklap lesz, amely egyenesen a bihari gyermekek számára készül és a gyermekvilág, de mindenki, aki a gyermekek ügyét a szíven viseli, csak a legnagyobb örömmel fogadja ezt a szép vállalkozást.

A szerkesztők lelkes hangú felhívásban fordultak bihari kollégáikhoz, mert hisz elsősorban a tanítók nemes agitációja szükséges, hogy az érdekes vállalkozásnak meglegyen a méltó sikere.

Itt közöljük a felhívást, amelyben benne van a Bihari Mesék egész, lelkes, ideális programja:

Kedves Kartársak!

A „Népnevelési Közlöny” egynehány számában olvashattatok, de nap-nap után magatok is tapasztaljátok, hogy micsoda elmaradottságban és szellemi sötétségben selymődik a mi vármegyénknek: Biharországnak sajnálatra méltó szegény népe.

Nekünk, néptanítóknak jutott a szép, de nehéz Mózesi feladat, hogy ezt a szegény népet ebből az egyiptomi sötétségből a tudás a felvilágosodás, a kultura ígért földjére, a boldogulás paradicsomába bevezessük. Oly súlyos sysifusi munka ez, hogy minden alkalmat, minden módot, minden eszközt fel kell e célból használnunk.

Mi megpróbáljuk: vajjon a gyermektársadalom révén nem lehetne-e belopni az apák és anyák szívébe a betű, a könyv szeretetét? „Bihari Mesék” címen decemberben gyermeklapot indítunk, amelyben a tudománynak a gyermeki értelem fejlettségéhez mérten minden kérdéséről megfelelő alakban beszélgetni fogunk. Terjesztjük a tudást, irtjuk a babonát, okosítjuk a népet, Emellett nagy vármegyénk szebb, nevezetesebb természeti vagy történelmi nevezetességű helyeit képekben és élőszóval is bemutatjuk, hogy megszeresse a nép ezt a földet már gyermekkorában s ne csalogassa ki a sárga rém csábító szava idegen világrészekbe. A lakóhelynek és a falu népének szeretetéből fejtjük ki alkalmas példákban a haza és a nemzet szeretetét.

Ime röviden a program. Becsületes, őszinte, magyaros. Érdemes, hogy pártfogoljátok.

A lap minden szombaton a gyermek kezébe kerül, hogy vasárnap ezt olvassa és ne a kocsinak kábitó gőzében butitsa fejletlen agyát, rongálja gyöngye testét, epossze törékeny lelkét. Ára számonkint 4 fillér lesz. (Minden 100 példány után 10 példányt küldünk.)

A mellékelt levelezőlapon írjátok meg kb. hány példányt tudtok iskolátokban elhelyezni, hogy tájékozódhassunk érdekes-e belemenni ebbe a költséges vállalkozásba. Szeretetteljes bizalommal köszöntenek Nagyvárad, 1913. okt. havában

Bodnár János és Szabados Pál,
a „Bihari Mesék” szerkesztői.

A „Vasárnapi Ujság” október 26-iki száma tele van szebbnél-szebb illusztrációkkal, a lipcsei csata emlékére emelt s most leleplezett emlékműről, Ponyatovszky hercegről, ki szintén a lipcsei csatában esett el, Szenes Fülöp képeinek kiállításáról. Igen érdekesek a szüreti képek, a Volturno hajó pusztulásának képei, a Kazincey-utcai új zsidó-templom képei,

stb. Szépirodalmi olvasmányok: Abrahám Ernő novellája, Lakatos László regénye, Lampérth Géza és Peterdi Andor versei, Grazia Deledda regénye, Schöplin Aladár színházi cikke. Egyéb közlemények: kép a Panama-csatornáról, aktuális arcképek s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, a „Világkrónika” val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4 szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

MULATSÁG

Az első kaszinóest.

Ragyogó miliőben, vidám farsangi hangulatban tartotta meg tegnap a Biharmegyei és Nagyvárad Nemzeti Kaszinó első estélyét saját otthonában. Tombolaest volt, utána természetesen tánc következett és a jelenvolt nagyszámu, előkelő, gyönyörű közönség nagyon-nagyon jól érezte magát, mindenki pompásan mulatott és sietünk leszögezni, hogy az idei szezon első kaszinóestélye az igazi siker jegyében folyt le, és a tervezett kaszinó-esték pompás sikere már is biztosítva van továbbra is.

A rendezők lelkes gárdája dr. Fráter Imrével az élén, páratlan agilitással igyekezett, hogy az estét mindenkinek széppé, emlékeztetéssé tegyék.

Kilenc óra felé gyors egymásutánban jöttek a vendégek. Szép, színes női toalettek, fényes, aranyos uniformisok, vakító fehér plaszttronok és fekete ruhák tarka össze-visszaságban pompáztak a fehér asztalok körül.

A piros jelvényes rendezők alig győzték bevezetni az érkező, elegáns, szép hölgyek seregét. Előbb vacsora volt, majd pedig megkezdődött az est izgalmas és érdekes része: a tombola.

A hosszú zöldasztal telve a szebbnél-szebb nyereménytárgyakkal, körülötte foglal helyet a bizottság, amely most bizony fontos és felelősségteljes hivatást teljesít. Kepes Nusi tölti be a Fortuna-istenasszony szerepét, ő huzza a számokat. A bizottság elnöke: dr. Konrád Jenő, tagjai dr. Fekete Ferenc, dr. Roskopf Béla, dr. Medvigy István, dr. Frankó Endre foglalnak helyet a zöld asztal körül.

Az első nyerő, ifj. Szokoly Tamás volt, ő kapta az első ambó-nyereményt. Azután egyre-másra peregnék le az ambók, ternók, kvaternók, kvinternók, ezek már igazán nagyon értékes, szép dolgok, majd hosszú esengetés jelzi, hogy a tombola van hátra, a főnyeremény egy gyönyörű antik szobor.

Édes izgalom ül ki az arcokra, nagyon sok az aspiráns, az elnöki csengő azután szétfosztja a további reményszálakat. Az elnök hirdeti ki az eredményt:

— A tombolát, bocsánatot kérek, nem tehetünk róla, de a bizottság tagja: dr. Fekete Ferenc nyerte.

— Panama, panama, kiáltják kacagva minden oldalról...

Azután? Azután pedig Bura Karesi rá-

zendített az első csárdásra és vidám, mámoros hangulatban tartott a tánc reggelig.

A jelenvolt hölgyek közül a következők nevét sikerült följegyeznünk:

Asszonyok: Özv. Bulyovszky Józsefné, Böhm Jenőné, Bige Gyuláné, dr Berkovits Renéné, Cziffra Kálmánné, Csécsi Nagy Imréné, dr Fráter Imréné, dr Fráter Pálné, Gálbory Józsefné, dr Gerő Sándorné, Huzella Gyuláné, Justh Károlyné, dr Kiss Döméné, Kakas Istvánné, Kepes Miklósné, Kovách Gézáné, dr Matolay Károlyné, dr Medvigy Ferencné, dr Némethy Ferencné, Olasz Elemérné, Pojnarovich Imréné, Reöck Gézáné, Ravazdy Lajosné, Sarkadi Lajosné, dr Schwartz Illésné, Tatai Zoltánné, dr Verzár Istvánné, dr Várnay Lajosné, dr Waldmann Béláné, Zathurezky Gedeonné stb.

Leányok: Bulyovszky Erzsike, Bige Bertus, Böhm Duoi, Cziffra nővérek, Gerő Magda, Huzella Böske, Justh Erzsike, Kepes Nusi, Kakas nővérek, Kiss Valika, Olasz Gizi, Ravazdy Ilonka, Sarkadi Klára, Reöck Duci, Várnai Rózsi, stb.

NYILTÉR

FOG-

technikai intézetemet ismételtelen a legkitünőbbben szereltem fel. Fog- és gyökhezást érzéktelentéssel végzek.

özv. dr. Deákné H. Zs.
Nagyvárad, Kossuth-u. 2.
Fekete Sással szemben

TÁVIRÁTOK

Vilmos császár látogatása.

Bécs, okt. 25.

(Saját tud.) Vilmos császár látogatása rendkívüli örömet kelt mindenfelé. Ebben a látogatásban a német birodalom és a monarchia közötti barátság újabb megerősítését látják.

Merényletek Lisszabon utcáin.

Páris, okt. 25.

A lisszaboni Fraókfurt-szálló kapujában karbonárik agyonlőtték Szaurez Albert közvédelmi tengerészvezetőt. Felesége az ablakban állva haza várta férjét és látta, a mikor agyonlőtték. Az asszony kétségbeesésében, hogy férjét meggyilkolták, öngyilkos lett.

A lisszaboni Camoens ünnep alkalmából olyan hírek terjedtek el, hogy több embert bombavetéssel megöltek. Egy párisi konzervatív lap levelezője megerősíti, hogy a tanulóifjúság egy csoportja közzé bombát

vetettek. A harminckét iskolásgyerek közül nagyon sok meghalt és sok súlyosan megsebesült.

Leégett vásár.

Mátészalka, okt. 25.

Ma itt nagyvásár volt. Eddig ismeretlen okból több vásári bódé ki-gyulladt. A tűz oly rohamosan terjedt, hogy a vásárból alig lehetett megmenteni valamit. A kár igen nagy.

Öngyilkosság a kórházban.

Gyula, okt. 25.

(Saját tud.) Az itteni kórházban napok óta kezeltek egy elmebajos asszonyt. Tegnap, mikor az ápolók magára hagyták, ruhájából kötelet csinált és felakasztotta magát. Mire észrevették már meg volt halva.

A szerbcsapatok kivonlása.

Belgrád, okt. 25.

(Saját tud.) Ma az utolsó szerbcsapatok is kivonultak Albániából. Így Albánia területe ma már teljesen szabad.

A bolgár kölcsön.

Szófia, okt. 25.

A bolgár pénzügyminiszter ma Bécsbe utazik, hogy a 30 milliós kölcsönre vonatkozó okmányokat aláírja.

Tárgyalás a szerb szerződésről.

Belgrád, okt. 25.

Mint a sajtóiroda a lapokkal közli, 9ovanovics bécsi szerb követ a jövő héten megkezdí az Ausztriával és Magyarországgal való kereskedelmi szerződés reyziziójára vonatkozó tárgyalást.

Találkozás Berchtolddal.

Szófia, okt. 25.

(Saját tud.) Itt elterjedt hírek szerint Berchtold gróf külügyminiszter még október végén Bndapesten találkozni fog Genadjev külügyminiszterrel és Tarnovszki gróffal.

Az ujságírók és a sajtótörvény.

Budapest, okt. 25.

(Saját tud.) Az országos sajtóegyesület tagjai október 28-án, kedden délelőtt fél 11 órakor rendkívüli gyűlést tartanak. A gyűlésen a parlamentben tárgyalás alá kerülő sajtótörvény reformjával foglalkoznak.

Ha nincs megelegetve

szabójával, mert drága vagy rossz-szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel DARABONT GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilfágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalui és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

KÖZGAZDASÁG

Hírek a pénzügyi piacról.

Az Ultimó közelsége folytán az összes nagyobb pénzügyi piacokról előtérbe lépett a tartózkodás, úgy hogy sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a pénzügyi piac nem funkcionál normálisan, az ultimó igényekkel szemben kínálat alig van. Általában a kereslet csekély s a teljesen pangó ipar és kereskedelmi életnek már ugyiszólván hitelszükségletei alig vannak. A „The Economist” Angliának pénzügyi szaklapja ugyancsak nem nyilatkozik kecségetően a mi pénzügyi helyzetünkről. Utal a hadilétszám felemelésére, mely 7 millió font sterling költség-többletet fog okozni, s ezenkívül a produktív munkától körülbelül 100.000 embert fog elvonni. Ausztria-Magyarországnak mintegy 40 millió font kincstárjegye van forgalomban, amelyek 7%-ot kamatoznak; a magyar pénzügyminiszter mindennek dacára egy újabb 250 millió koronás kincstárjegy kölcsön kibocsátására készül. Magyarország ennek a pénznek tulnyomó részét magas kamat mellett egy berlini szindikánustól veszi kölcsön. A kölcsönnek ez a módja igen is árt az államhitelnek és az amugy is kedvezőtlen helyzetet fokozatosan rosszabbítja. Nem esoda tehát, ha a pénzfeszültség folyton növekedik, ami főleg abban keresendő, hogy a nemzet gazdaságát a nagy Scóda gazdaságának rendelték alá. Az egyetlen valóban virágzó ipar most a fegyver, illetőleg fegyverkezési ipar. Így nyilatkozik a világ legelőkelőbb szaklapja, bár egy kissé túlzottan, de annyi bizonyos, hogy nagyon árt hitelünknek a külföldön.

Londonban a helyzet nem javult, lan-szirozott börzehir volt az, hogy az Angol bank újabb kamatlábemelés tervével foglalkozik, annyi azonban bizonyos, hogy a hóban már lényeges javulás az angol pénzügyi piacon nem várható. A magán discont 5%-ig emelkedett, tehát a bankráta nivójára ment fel. Budapesten tárcaváltók 7 1/4-től 7 1/2-ig. Párisban 3 15/16, Brüsszelben 5% a magán discont.

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	10 46
Buza 1914. áprilisra	— — —	11 33
Októberi rozs	— — —	7 94
Áprilisi rozs (1914)	— — —	8 94
Októberi zab	— — —	7 27
Áprilisi zab (1914)	— — —	7 46
Tengeri 1914 májusra	— — —	6 33

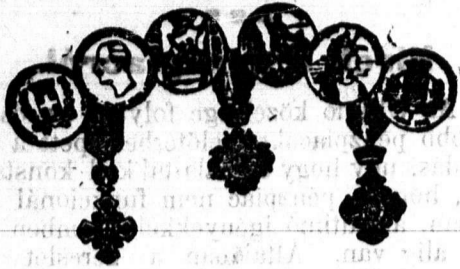
Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	819.—
Osztrák hitelrészvény	—	622.—
4%-os koronajár vék	—	80.60
Osztr. magy. államv.	—	689.—
Jelzálogbank	—	421.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	509 75
Hazai bank	—	279.50
Magyar bank	—	544.—
Keresk. bank	—	3700.—
Rimamurányi	—	679.50
Salgótarjáni kőszén	—	745.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1031.—
Közuti vasút	—	634.—
Városi villamos	—	851.—
Adria	—	572.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

VUCSKICS GYULA.

Boldog órák!

csakis annak lehetnek, aki hozat magának egy működő hangszert **Wagner** Hangszerkirálytól, Budapest József-körút 15. sz. (Telefon.) Varázsfuvola ajándékkal 4 korona. Csodaráztrombita, erős rézből 6 korona. Szájharmonika dobkísérettel 3 korona. Facimbalom, 15 hanggal 4 kor. Tündérrangok állványon 8 K. Varázshegedű, ujdonság 6 K. A milánói, párisi és londoni kiállításon kitüntetve az első díjjal. Javítási szakműhelyek. Fényképes árjegyzék ingyen.

Ovás! Figyelem a „Wagner” névre és a 15-ik házszámra.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhely
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindennemű lakatos munkák **vas-szerkezetek, vízvezeték javítások** és **takarék-tűzhelyek** elsőrendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése egy mint: **ekék, boronák, borsajtók és szőlő-zuzók** stb. **Láncok** kutaink ugy tartósság mint vizemelő képesség tekintetében minden eddigit fölülmulnak. Mindennemű gépjavítások szak-szerűen és gyorsan eszközöltetnek.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom. Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTA TOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Fröhlich József

viaszgyertya-gyártó, méz-és viaszkereskedése
Nagyvárad, Szent János-u.

Ajánlom a Főtisztelendő papság és a n. é. közönség részére **templomi viaszgyertyáimat, padló-viaszt főzött állapotban, valódi akác-virág csemege mézet, hófehér lépesméz, mézkalács különlegességeket.** Tisztelettel

Fröhlich József.

Telefon 907, Telefon 907

21104/1913. szám.

Hirdetmény.

A jelentékenyebb mezőgazdasági termények és termékek élelmiszerek és élvezeti cikkek hatósági ellenőrzése és azok sokféle hamisításának szigorú törvényes intézkedésekkel való megtorlása a mezőgazdasági termelés, a kereskedelem és a fogyasztó közönség érdekeinek együttes védelmére szolgál.

A törvények hatásosabb végrehajtására és a fokozottabb ellenőrzés céljából Nagyvárad városa vegyikísérleti és tápszer vizsgáló állomást létesített. Ezen állomást a Nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter ur dr. Rösinger Arthur városi fővegyész vezetése mellett nyilvánossági joggal ruházta fel. Az állomás szakvéleményei ilyen módon az állami vegyikísérleti állomásokéval egyenrangúan kihágási eljárás megindításának és ítélet hozatalának alapját képezik.

Az állomás munkaköréhez tartozik első sorban az 1895. évi XLVI. t.-c. határozmányai alá tartozó mezőgazdasági termények és cikkek közforgalmának ellenőrzése, még pedig jelesül:

1. **Tej és tejtermékek**, u. m. a) tej és tejszín; b) vaj; c) tej hevített (pasteurizált), illetve sterilizált vagy süritett (töményített, kondenzált) állapotban, tejfel, túró és sajt.

2. **Allati és növényi zsirok, zsiradékok és olajneműek.**

3. **Gabona és lisztneműek:**

a) az országban a mezőgazdasági termelés tárgyát képező gabona félék, illetve

b) ezek örleményei a különböző lisztek és lisztfélék, továbbá

c) lisztből készült tésztaeműek; kenyér félék, szárított vagy más módon konzervált tészták.

4. Méz.

5. Paprika.

6. **Abraktakarmány:**

a) természetes, szemes takarmány félék (pl. zab, takarmány, árpa tengeri stb.);

b) takarmánylisztek, dara, malom- és gyári mellék termények (pl. korpá, olajpogácsa, szárított moslék, szárított répaszeletek, maláta csira, sörtörköly stb.) és erőtakarmánykonzervek.

7. **Trágyaneműek:** az iparszerűen előállított vagy kezelt és a kereskedelmi forgalom tárgyát képező állati, növényi és ásványtárgyak, illetve trágyaszerek.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876. évi XIV t.-c. határozmányai alá tartozó, emberi tápszerű, illetve élvezeti cikkek szolgáló bármely anyag vizsgálata szintén a városi vegyvizsgáló állomás munkaköréhez tartozik.

A vegyvizsgáló állomás a fentiekén kívül technológiai és kereskedelmi vizsgálatok végzésére, bányászati cikkek és földtermékek, valamint ásványvizek vegyelemzésére is a legmodernebbül van berendezve.

Az állomás tehát az által, hogy a különböző tápszer, kereskedelmi és mezőgazdasági cikkek vegyi összetételét díjjegyzék szerint megvizsgálja alkalmat nyújt mindenkinek, hogy magát az egészségügyi és kereskedelmi szempontból figyelmet érdemlő károsodástól megóvja.

Mindazok, akik a vegyvizsgáló állomást vizsgálatok részére igénybe akarják venni a kívánt vizsgálatot megelőzőleg a földművelésügyi m. kir. miniszterium által az összes m. kir. vegyikísérleti állomások részére előírt és a városi vegyvizsgáló állomás helyiségében kifüggesztett díjjegyzék szerinti vizsgálati díjat az állomásvezető fővegyész által esetenként kiadott szelvények mellett a városi pénztárba befizetik, mert a vizsgálat csak a befizetési nyugta felmutatása után teljesíttetik.

Nagyvárad, 1913 október 15.

Rimler Károly,
polgármester.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

Nagyvárad
Mákóci-u. 20.

A nagyszalontai járás főszolgabirojától.

2009/1913. sz.

Pályázati hirdetmény.

Biharmegye nagyszalontai járáshoz tartozó Illye, Mezőbaj, Tamáshida és Erdőgyarak községekből álló és Illye székhellyel szervezett körorvosi állásra pályázatot hirdetek.

A körorvos javadalmazása 1600 korona fizetés, 1200 korona helyi pótlék, 800 koronáig emelkedő korpótlék, természetbeni fuvar, továbbá a törvény szerint megállapítandó lakbér és magánlátogatási díjakból áll.

Köteles a körorvos minden községet hetenként egyszer, járvány esetén a szükséghez képest többször is meglátogatni és a szegény beteget ingyen gyógykezeltetni.

Felhívom a pályázókat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t.-c. 7 §-a értelmében felszerelendő pályázati kérvényüket hivatalomba 1913. évi november hó 7-én délután 5 óráig adják be.

A választást folyó évi november hó 8-án délelőtt 10 órakor fogom megejteni Illye községházánál.

Nagyszalonta, 1913. okt. 18.

Tóth István,
h. főszolgabíró.

Megérkeztek

a Hyacint és tulipánhagymák!

Halottak napjára

CYCAS és PÁLMA levelek.

Capvirág fehér 1 kiló 4—6—8 koronáig, színes 9 és 10 kor.

Präparált diszlevelek és füvek.

Különféle viaszvirágok.

SELYEM és KREPP PAPIROS.

SZAGMENTES tiszta jófővő lencse, borsó,

bab, mák, köleskása, dió.

VIRÁGCSEREPEK és TÁLCÁK.

Teljes tisztelettel

Dell'ortó Károly, Nagyvárad.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXXIII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1913. november hó 20. és 22-én tartatik meg. A huzások a Magy. Kir. Lottó-jövedéki Igazgatóság, mint állami ellenőrző hatóság, és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek, a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1913. évi október hó 26-án. **Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.**
Tolnay. Hazay.

Törv. védve.

Utánzatoktól óvakodjunk!

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG és HURUT ellen nincs jobb, mint a valódi

„MENTHOMOL-CUKORKÁK“.

Hatásuk gyors és biztos, nagyon kellemes, jó ízűek, a gyomrot nem rontják, az étvágyat elősegítik. A köhögési ingert, valamint a hangszálak kifáradását megakadályozzák, miért is énekesek, színészek, papok, szónokok állandóan használják. Dohányzóknak nélkülözhetetlen a száj üdítésére és a dohányszag eltávolítására. * Ára: 1 doboz 40 fillér. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Vásárlásnál vigyázzunk a „MENTHOMOL“ névre, melynek minden dobozán a fent látható 4 gnóm alaknak rajta kell lennie! Gyár: EGGER A. FIA, csász. és kir. udvari szállító, BECS.

Üzlet áthelyezés

Tisztelettel értesítjük az igen tisztelt vevő közönséget, hogy

Bémer-téri üzletünket

u. a. ház kapu melletti helyiségébe helyeztük át.

Hungária cipőgyár

r.-t.

(ezelőtt Moskovits Farkas és Tsa. r.-t.)
(Bazár-épület) Rákóczi ut 2.

Telefon 687. Telefon 687.

Artézikutfuró vállalat

Wessely és Biró

Nagvszalonta.

Sürgös figyelmeztetés!

Ha illatszer, pipereszappan, kozmetikai, arc- és kézpolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikaiba vágó cikkeket a legjobból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent «illatszer és háztartási értesítőnk» melyet ingyen és bérmentve küld: «HEZ» illatszer és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben B.-pest, VIII., Kőfaragó-u. 7. sz.

„AGRICOLA“

Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Temesvár.

Folyósított: törlesztéses jelzálogkölcsönöket I., II. helyre ingatlanokra és városi bérházakra.

Tisztviselői kölcsönöket olcsó kamattal. Iparvállalatok finanszírozását elvállalja.

Elvállalja ingatlanok parcellázását és az ehhez szükséges tőkét megszerzi

Hosszabb hitelt szállít mindenféle mezőgazdasági vetőmagot, gazdasági, ipari gépeket és technikai cikkeket.

Megbízásból keres megvételre kő lönyféle nagyságu bérleteket és mezőgazdasági ingatlanokat s kitermelésre alkalmas erdőket.

Kérjen ajánlatot!

Tüzijáték kiállítás

őzv. Kádár János-né

elsőrangú fűszer- és esemege kereskedésében.

a legelsőbbáru különlegességek előnyös bevásárlási forrása.

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz. Telefon 85. sz.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

8 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikálók 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

ORIENT szálloda

Budapest, VII. Rákóczi-ut 42. sz.
A Nemzeti szálloda átellenében.

Ujjonnan berendezve. A város központjában. A keleti és nyugati pályaudvartól villamoson 5 perc. Szobák 3 kor.-tól feljebb. Hosszabb tartózkodás esetén árendemény.

Szives pártfogást kér:

SCHAAR G.

Fontos értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nb. közönséget, hogy illatszer és háztartási üzletünket a folytonos emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolítása céljából, kénytelenek voltunk tetemesen **megnagyobbítva áthelyezni:** Budapest, VIII., Kőfaragó-utca 7. szám alá, ahol ezennel mindennemű szakmánkba vágó igényeket továbbra is a legkifogástalanabbul elgíthetünk ki.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket, igen tisztelt vevőkönkségünk b. pártfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezennel minden hónapban egy **ingyen bevásárlási napot rendezünk.**

Mint hogy ezen ingyen nap feltételeit itt részletezni, helyszűke miatt, nem lehet. Kegyeskedjék erre vonatkozó részletes körlevelünket kérni, melyet a most megjelent 24 oldalas illatszer és háztartási értesítőnkkel együtt kívánatra bárhova, ingyen és bérmentve megküldünk. Címünk: Parfümerie „Hez“ illatszerár és háztartási cikkek szaküzlete, Budapest, VIII., Kőfaragó-utca 7. szám.

Legolcsóbb bevásárlási források:

<p>Alapított 1893. Freund Benjámín Alapított 1893. műorás, ékszerész és látszerész Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület. RITKA ALKALOM. Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárul- sítom eddig nem létező lezállított árban, arany-, ezüst-, nikkell órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül- függőket és más ékszereműeket, kina-ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.</p>	<p>Tátray Sándor telefon 558. telefon 558. NAGYVÁRAD Körözs-utca 11. sz. Épület és műiakatos víz- vezeték és vasszerkezeti munkák.</p>	<p>ÉGI LANT ker. katolikus imádságos és énekes könyv, diszes vászonkötésben 1 K 30 fillérért kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.</p>	<p>Deutsch Simon bútor-asztalos Ór-u. 6. Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megje lenek.</p>
<p>Oláh Sándor épület- és műlakatos Beöthy Ödön-u. 43. Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításo- kat jutányos árban. Takarékos tűzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.</p>	<p>Jenny József órák, ékszerész és lát- szerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. Szent János-u. 39. sz. Óra és ékszer javításokat pontosan esz- közölk. Tanuló felvétetik.</p>	<p>Petry Árpád órák- és műszerész Nagyvárad, Rákóci-ut 9. Tarsoly és Rieszó mellett, a Rimanóczy- palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakkerü javítása elfogadtatik.</p>	<p>Uj keztyűs és sérvkötő készítő!! Keztyűk mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készítettnek. Bál i keztyűk 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal esz- közölktenek Ruganyos sérvkötők 4 korona. HORVÁTH R. Nagyvárad, Szt János-utca</p>

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

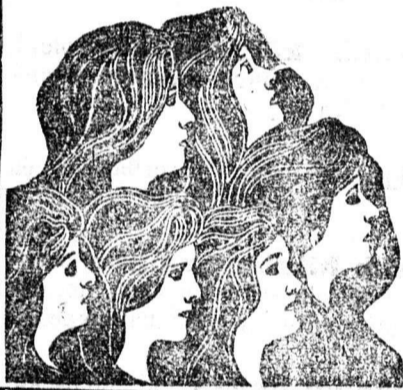
Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi,
de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfs-
platz.** Akkor sem kell elfogadni heitelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-
poudert és **kölniviz-szappant,** ha az itt jelzett eredeti készítmény nem
volna kapható az ön lakhelyen, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az

eredeti minőség.

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogeriájában.

Mielőtt gramofon lemezt vesz, **COLUMBIA** lemez

Hallgassa meg a

szenzációs őszi újfelveveteleit,

a legtökéletesebbek és a legjobbak.

Király Ernő csak **COLUMBIA** lemezen énekel.

Kapható kizárólag **LŐRINCZ** cégnél **Bémer-tér.**

Telefon 12-68.

Kérje a legújabb lemez jegyzéket.

**Szolga Ferencz
és Sándor**

Rimanóczy-utca 9. sz.

**Kárpitosok
és diszitők.**

Elősmert elsőrangu
munka. Jutányos ár.

**Vas- és réz-
BUTOROK**

még csak rövid
ideig mélyen le-
szállított árban
kaphatók

Tonk Emilnél

Rákóczi-ut 13. sz.

**A
jó bornak**

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan beren-
dezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kített saját termé-
sü borai, **előzékeny kiszolgálás**, szo-
lid polgári árak. **A bonensek naponta
felvételnek.**

**Olcsó és
szép sir-
kereszték**

cement alappal
fejfák, sirtab-
lák domborura
preselt betük-
kel kaphatók

**Maár Lajos
és Testvére
lakatosoknál
Teleky-u. 45.**

NYÍLYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vegek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztít-
tatnak.

Gyár: Körözy-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges
és bőrdobos mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szak-
mába vágó cikkeket, úgymint:
**disz- és ígás-szerszá-
mot**, nyerges és versenystoro-
kat. Kívánatra megrendelés után
is készítek a legegyszerűbbtől a
legdiszesebb kivitelig, **feltűnő
szolid árak mellett.**

szabadalmazott
folytonzó

Meteor
Kályhák

Eredeti

**Meteor kályhák,
kályhatálcák és ellenzők,
fa- és széntarték,**

**valódi porosz fűtőszén
házhoz szállítva 50 K° zsákokban
kimérve 100 K° 5 korona.**

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szöllős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott kar-mantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.